

Biblioteca
ASTRA, Sibiu

92

605

S 11 721

1847
1656

= 191

R.

No 264 B.

129
C.

Pharmacopœæ Spagyricæ

PARS SECUNDA.

De Vegetabilium, Animalium, & Mineralium præparatione, per Solvens Universale.

In quâ

Clarè demonstratur; & exactè describitur, quod Nitrum sit verum Solvens Universale, & quomodo omnia Vegetabilia, Animalia, & Mineralia eodem solvantur, corrigantur, & venenosa, ac noxia eorundem proprietas in salubria medicamenta contra multorum ignorantium opinionem mutetur.

Veritatem testandi, & proximo inserviendi causa sincero animo in lucem edita

à

JOHANNÉ RUDOLPHO GLAUBERO,

Amor

Gueltovic

AMSTELODAMI;

Apud JOANNEM JANSSONIUM;

M. D. C. L. VI.

2999

336

PRÆFATIO

AD

BENEVOLUM LECTOREM.

*Q*ua de causâ Pharmacopœæ Spagyricæ pars hæc de Vegetabilibus, Animalibus & Mineralibus secunda, maturius in lucem non prodierit, Lector Benevolus facili conjectura providebit, si iudicii sui sinceri lance perpenderit, quantas turbas scriptis meis hæcenus editis mihi concitaverim, & quàm prægnantes ideo causas habeam, ut à descriptione ejusmodi in posterum abstinenceam, & meipsum laboribus & molestiis, commodo alius, mihi autem damno futuris, posthac non onerem.

Quoniam autem illa undique ab iis, qui tantæ rei desiderio flagrant, studiosa inquisitione expetita fuit, & plurimi adhuc eam summa contentione requirunt, egrorum causâ eam diutius non suppressere,

P R Æ F A T I O.

sed, ut communi Bono, ac imprimis humano generi morbis infinitis cruciato, & remedium penuria laboranti inseruirem, in publicum emittere volui; non quidem prolixè, ut constitueram, sed quam brevissime fieri potuit, ac quatenus tantum Menstruum, vel Solvens Univerſale concernit. Atque id ea de causa, quod jam imperiti & crassi homines multis suggillationibus Miraculum Mundi à me editum roserint, ac ferè nemo comprehendere ac credere voluerit, quod in Nitro, creatura Dei tam Nobili, verum Solvens Univerſale inveniri queat. Ac quamvis in tractatu dicto, cui Miraculum Mundi titulus, omnia puncta, quæ continet, articulatim declarando ob oculos posuerim, reique possibilitatem aperte demonstraverim, hæcenus tamen parum profeci, adeò ut nulla lucis tam apertæ habita ratione plurimi Thomæ increduli, & veritatis oppugnatores se mihi oppo-

P R Æ F A T I O.

opponere conati sint. Quanquam autem illos usque deque habere, ac cuius suam opinionem relinquere, Veritatisque sui ipsius tutelam permittere potuissem; Necessaria tamen remedia, & auxilium, quo miseri ægri maxime egent, facile nihilominus isto medio comparanda, ansam mihi & occasionem præbent, ut scriptis meis iterum prodeam, & clarius, quam huc usque feci, omnia detegendo in commune consulam. Nulla alia quam ægrorum causa negotium hoc suscepi, ut verum Solvens Universale, ejusque in Medicina usum nobilissimum aliquantò clarius describerem, & uniuscujusque oculis subjicerem, quam rudis, ignarus & hospes in luce Naturæ sit præsens hic mundus, & quanta astutia & impostura in tenebris vivat, & versetur, nihilque aliud conetur, quàm ut lucem illam Naturæ clarissimam extinguat. Spes me tenet, inventum iri, qui

P R Æ F A T I O.

relictâ pertinacis sui cerebri contumacia
veritatem plurimorum aegrorum emolu-
mento, & solatio arrepturi sint. Ut hoc
fiat, Lux illa æterna, Deus noster Omni-
potens, gratiam & benedictionem suam
largiatur.

De Vegetabilium, Animalium & Mineralium præparatione per Solvens Universale.

Quid Animalia sint, & quid iis intelligatur.

Animalium voce hîc omnia ea intelligenda, quæ vitâ & motu vitali fruuntur, ut sunt homines, omnis generis bruta, vermes, & insecta in & supra terram, pisces in aquâ, aves in aère, & omnes creaturæ, quæ se movere possunt, & visibilis vitæ participes sunt. Inter has animales creaturas hoc discrimen tenendum, quod aliæ medicinali usui inserviant, aliæ verò ad medicinam ineptæ sint. Omnia enim animalia, quæ humanum genus nutriunt, corpusque alunt, non medicandi sed nutriendi vim habent, adeò ut ex illis medicamenta morbis resistantia parari nequeant. Nam licet ex animalibus nonnullis, bobus, puta, ovibus, capris, hircis, gallinis, & avibus, ac aliis similibus artis beneficio Essentia bona extrahi possit, ut morbis debilitata corpora restaurent, & roborent, ut in meo de arte culinaria libello videre

est; labor tamen iste ad culinam potius ac coquos, quàm ad Pharmacopœos ablegandus est. Itaque in hoc tractatu de nulla alia re agetur, quàm de animalibus ejusmodi, quæ corpus humanum non nutriunt, sed comesta, aut quovis modo ventrem aut alias humani corporis partes ingredientia veneno suo maximè nocent. Sed per Spagyricam artem inversa, optima medicamenta evadunt, & sine emendatione illa venenata & noxia manent. Talia sunt viperæ, serpentes, bufones, scorpiones, araneæ, & alia venenata insecta, quæ veneno suo spoliata, aut per artem mutata penetrantis efficacix medicamenta evadunt. Serpens quidem & bufo, similiaque animalia venenata, communi aqua tantummodo decocta, veneno suo nudari, ac sine ullo damno comedi possunt, cum venenum ipsorum non in carne, sed in spiritu consistat, & sola decoctione evanescat. Exempla plurima hoc confirmant, quando quidem in propatulo est, anguillarum loco sæpius serpentes coctos, & comestos fuisse. In Indiâ certe novum non est, quod magnis serpentibus coctis, cibi loco, populi uti vescantur. E contrario alia inveniuntur animalia, ut scorpiones, Caratanzæ, & similia, quæ sola decoctione venenum non deponunt, sed retinent. Si verò ejusmodi vermibus tam noxio veneno imbutis fortioris efficacix aqua, aut liquor addatur, in quo digerantur, venenum ipsorum in antidotum salubrem mutatum ipsi veneno resistit,

stit, ut postea probabitur. Hoc certum est, quod Omnipotens Deus ne minimum quidem vermiculum frustra creaverit, qui commodum aliquod afferre non posset, quanquam à rudibus hominibus susque deque habeatur, & planè negligatur. Quoniam verò penè cuncti tales vermes, & insecta ejusmodi ob venenum suum rarè ad medicandum adhibentur, ac ferè nemo occultas eorum vires ex signatura ipsis à Deo data agnoscit, aut agnoscere vult, usus ipsorum ignotus tenebris occultatus est. Imo bene factum est, cum venenum tale corrigendi, aut in medicamentum convertendi ratio maximam doctorum partem latuerit, quod ex apothecis usus eorum ejectus fuerit. Temporis tamen progressu ejus generis vermes nonnulli usum aliquem Medicis obtulerunt. Ejus farinae sunt Scorpiones, Cantharides & alii similes. Scorpiones olivarum oleo suffocati proprium suum venenum domant. Cantharides, lumbrici, millepedes urinæ promovendæ adhibentur, non tamen sine periculo ob venenum, quo pollent. Ausi nihilominus sunt homines iis uti, idque sæpius haud absque fructu magno. Si verò eorum emendatio innotuisset, iique correcti in usum adhibiti fuissent, sine omni periculo majorem usurpatoribus honorem conciliaissent. Omnibus autem correctionis modum ignorantibus, talia animalcula exsiccata, & cruda in pulverem redacta ægris propinabantur, & maximo eorum periculo nonnunquam admirandas

curationes efficiebant. Si vermium talium signatura probè examinatur, usufque ad medicinam addiscitur, & postea ipsi Universalis Solventis adjumento convertuntur, ac in medicamentum tutum mutantur, remedia adeò tuta & efficacia evadunt, ut gravissimos, & opinione aliorum planè incurabiles morbos tollant, & vegetabilium operationes debiles multis modis superent. Etenim Animalia, quæ Deus vita donavit, longè vegetabilibus virium efficacia præstare, haud difficulter quis crediderit. In meo de Animalium, Vegetabilium, & Mineralium Signatura libello propediem in lucem prodituro mirabilia inventientur, ac præter signaturam vires quoque ipsorum tam notæ, quàm ignotæ & occultæ indicabuntur. In hoc autem tractatu præcipuorum animalculorum ad medicinam adhibendorum, quo pacto Solventis Universalis opera emendari, & in optima, & tutissima medicamenta redigi possint, mentio tantum fiet. Eorum vires, & efficaciam ex aliorum scriptorum libris Benevolo Lectori petere integrum erit. Quamvis enim admirabiles in nonnullis vermibus hætenus neglectis vires offenderim, quas etiam in proximi mei commodum descripsissem, ut mihi illud prolixâ descriptione exequi proposueram, proximi tamen, quem multis ambagibus erroneis circumducere nolo, amor, quo minus id facerem, mihi impedimento fuit. Omnes enim rerum vires in omnibus vegetabilibus & mineralibus

libus sigillatim dispersæ; cunctæ in uno minerali concentratæ, & perfectè unitæ inveniuntur, ita ut tot vegetabilium, animalium & mineralium medicamentis separatim opus non sit, quò etiam Lectorem benevolum remitto. Ut autem iis quoque satisfiat, qui à medicamentis ex mineralibus petitis abhorrent, & ea tanquam venenum aliquod reformidant, nonnullorum ex præcipuis animalibus ad medicinam idoneis virtus & potestas detegetur.

De Scarabæi tauri, vel lucani, aut cornuti signatura, proprietate, & viribus in medicina.

EX maximis & volantibus scarabæis mihi noti sunt, qui semiunciæ aut unciæ pondus habentes castanearum colorem referunt, sex acutis pedibus rei alicui firmiter adhærent, & duplicatis alis vestiuntur: superiores duræ & læves sunt instar cornu; inferiores admodum tenues, & pellucidæ sicut papaveris folia siccata cernuntur. Mæsellâ plerunque major duobus armatur cornibus, ramis suis cervinorum cornuum figuram exprimentibus, instar cornu duris & lævibus, ac intus sine medullâ cavis, quibus se defendit. In mensa virgulis sæpius verberatus, lacesitus & ad iram provocatus aliorum animalium more in fugam se non coniecit, sed erectis, & divaricatis cornibus hostem suum petit, de injuria sibi illata quasi vindictam

dictam sumpturus. Quicquid ipsi porrigitur, cornibus mox arripit, ac tam firmiter tenet ut ægrè ipsi extorqueri possit. Si quid nimis grave est, eo relicto abit; Sin leve, illud aufert, & ablatum postea ex cornibus dimittit. Fæmellæ cornua duo sunt minora & curva, quæ forcipis instar aperta & clausa, quicquid apprehendunt, firmissimè constringunt, si quid porrigatur, cornibus illud, si durum non fuerit, tamdiu constringit, donec cornuum cuspides se mutuò attingant, Cati aut canis alicujus auri appensa mox eam perforat, tam firmiter adhærens, ut canis adherentem pedibus amoliri nequeat, &, quid sibi acciderit, nesciens, hinc inde discurrat, & clamando ac ejulando aliorum opem quasi imploret; tanta huic animalculo ira & malitia innata est. Gramine & arborum foliis, ut scarabæi alii, non vescuntur, sed solo mollium resinarum æstivo tempore ex arboribus fruges nucleos habentes ferentibus, quales sunt nuces, cerasi, pruni, mali persicæ, & similes, emanantium succo nutriuntur. His adhærentes resinam emanantem ex fugendo vitam sustentant. Verè Martialia hæc animalcula perinde se habent, ac si à natura armis induta, & armata essent. Cornua decerpta quidam secum ferunt, quasi præsidio sibi futura contra ferarum noxiarum impetus & invasiones, quod superstitiosum judico. Quosdam cum alis in pulverem redacta eadem usurpasse, & ita internos corporis dolores & punctiones sanavisse, ac quartanas curasse,

curasse, imò in omnibus febribus collo appendisse scio, plus tamen commodi allatura arbitror, si debito modo præparata intra corpus sumantur. Quid autem in cæteris partibus corporis præstare queant, ignoro, nec hætenus comperi, quod ad alium aliquem usum adhibita sint. Certo tamen mihi constat, saluberrimam huic insecto virtutem inesse, quippe quod resinosis illis succis vivit & nutritur, qui ex arboribus fructus nucleis præditos ferentibus effluunt, adeò ut Balsamicæ Naturæ totum ejus corpus esse censeam, ac ex signatura ejus judicem, quod omnibus internis & externis læsionibus, à tundendo, feriendo, cædendo, pungendo, & jaculando ortis, cum fructu curandis adhiberi possit, si prius mea methodo in essentiam redactum fuerit. Cornua, & alæ illæ duræ separatim in Magisterium redigi possent per Solvens universale ad internum usum, ac ipsum corpus præparatum tam externè quam internè ad omnes dolores sedandos admovendum esset. Procul dubio pluribus aliis viribus occultis pollet, quæ me & alios fugiunt.

De Scarabæo pilulario.

Alii etiam sunt Scarabæi in medicina utiles, nigri nempe, & pilularii, in equorum stercorebus commorantes, ut & illi, qui in quercubus vivunt, cinerei coloris sunt, & gratum cibum gallinis præbent, quæ his vescentes plurima ova pariunt, sed ab illis abstinent. An hi posteriores

riores aliquid ad medicinam adjumenti conferre soleant, me latet. Ita tamen cum iis comparatum est, ut contusi, & cuti nudæ impositi, aut alligati vesicas excitent, quod etiam faciunt, qui rosæ & sambuci floribus insidentes aurei scarabæi appellantur. Uterque hanc potestatem internè & externè exercent, ut & Cantharides, seu muscæ illæ virides, quæ Hispanicæ nuncupantur, & vehementissimè urinam movent. His per artem mutatis si venenosa sua qualitas adimat, in podagra, calculo, & aliis gravibus morbis tutò curandis proderunt, & multum commodi afferent. Nigri & pilularii scarabæi Martiales sunt, & scarabæis cornutis haud multum dissimiles. Cinerei Saturninæ naturæ, virides Venereæ, & rubri ac parvi solaris participes existunt. Hi ultimi apud Germanos aurei, & Domini Dei aviculæ vocantur, ex quibus nonnulli aurum probum in cineritio se expurgasse gloriantur, quod mihi verisimile fieri nequit. Cordis humani roborationem, seu Cordiale, ut vocant, in iis occultum esse, si præparatio aut correctio præcesserit, haud abnuerim: Crudis, & non emendatis uti haud libenter vellem. Præter enumeratos alia species est scarabæorum nigrorum, qui Majo & junio mensibus gramen perrepentes, priorum more volare nequeunt, quamvis alas parvas habeant. Tardi admodum in rependo, & manibus impositi grave olentem liquorem emittunt, & Maji aviculæ, ac adipis vermes Germanis, Scarabæi anctuosi

Latinis dicuntur. Efficacissimè operantes à multis ad gravissimorum morborum, podagræ, Calculi, Lepræ, Morbi Gallici, & Hydropis curationem adhibentur, quorum in pulverem redactorum 1. 2. 3. aut plura grana in vehiculo aliquo appropriato propinantur. Vehementissimè per vomitum, secessum & urinam sordes expellunt, adeo ut urina podagricorum, leproforum, aut calculo laborantium lactis instar coaguletur, aut sicut lapis, tenax evadat, & dure scat, quod in admirationem jure aliquem rapere potest. Plurimos profectò podagra correptos pristinæ sanitati restitutos esse scio, quamvis medicamentum ob vehementiam virium periculo non careat. Sed prius per sal universale correctum tutissimè postea in dictorum morborum curatione applicari poterit. Wierus Medicus admodum doctus antehac de Arthritide vaga tractatum in lucem edidit, ac hunc vermem Majalem nonnullis dictum ut & lumbricos in curatione ejus mirè commendavit. Nec abs re est, quod omnibus ceteris virtute morbis medente præditis vermibus hic noster longè antecellat. Eum longo intervallo sequuntur Cantharides, & has cœruleæ muscæ, quæ nullibi, quàm in cadaveribus reperiuntur. Succedunt muscæ illæ grandiores apud homines in ædibus commorantes, ac tamdiu susurrando circumvolantes, & quærentes, donec crudam carnem inveniant, cui sordes suas instar minimorum ovorum aut lendium immittunt, in vermes se unius diei

diei spatium mutant. Vix ullam creaturam odoratu tam acuto & subtili præditam huic muscæ respondere credo, eaque de causa eam in occultis morbis vires suas exercituram non dubito: Nemi-
 ni tamen author sum, ut eas usurpet, cum homine carnem talium muscarum sordibus inquinatam casu edente, ac excrementa illa in stomachum demittente, Natura ipsa eadem tolerare non possit, sed mox tanquam venenum aliquod per vomitum rejiciat. His muscis Mercurialem naturam assigno: Lumbricis etiam vires medicas inesse ajo: Fortiter enim urinam, & sudorem expellunt, ac crudi in usum adhibiti excrementa movent, & vomitus excitant. Sed solventis universalis correctione in suavem essentiam transmutatos contra impotentiam specificum insigne futuros, ac Venereo ludo fessos insigni corroboratione refecturos esse confido. Indicio est signatura, & corporis figura ipsorum, qui modo in longitudinem se extendere, modo in brevitatem contrahere, jam in crassitiem expandere, mox iterum, & quodcumque volunt, extenuare possunt, quod nullum aliud animal facere novit. Nec ullum animal scio, quod in coitu femellæ tenacius adhæreat, quam hic vermis, quem sepissimè verno tempore, quando terra frigore soluto iterum aperta est, vidi non sub terra femellæ se jungentem, sed dimidio corpore ex terra erepentem, & femellæ parti dimidiæ, quæ ex terra quoque emer-
 sit, se applicantem, ac tamdiu cū illa laborantem,
 donec

donec utriusque corporis omnimoda conjunctio facta est; In quo labore adeo pertinaces sunt hi duo vermes, ut occidi se potius quam separari patiantur. Labore hoc Venereo peracto in cavernulas suas utraque pars se recipit. Gallinæ magna eorum copia vescentes quotidie ova, & quidem bina nonnunquam pariunt, quam fertilitatem ipsis frumentum nullum conciliabit. Vermis itaque ille terrestris sive lumbricus Venereâ Naturâ & proprietate dotatus est. Præter hos alii etiam sunt vermiculi ad veneream naturam longè procliviores, qui sex pedibus celerrimè currunt, & alas quidem habent sed iis non utuntur. Parvi & lati in muris & equilium ac hararum asseribus putridis magna copia concurrunt, ova sua in muris & lignis deponunt, sereno tantum cœlo se conspiciendos præbent, pluvio & frigido cœlo in latibula sua se recipiunt, sereno in conspectum redeunt, & nullo ordine coëunt. Masculum sibi insidentem fæmella ire pergens secum provehit, hunc fortior deturbat, & fæmellam quoque conscendit, ac iterum, ut prior, deturbatus novo equiti locum cedit, adeo ut ludo hoc equestri totus dies consumatur, & fæmella equitum mutatione indefinente exerceatur. Cibo aliquo vesci non cernuntur. Eorum aliquot vitro inclusi, vitrumque ità obturavi, ut evadere nequiverint; In ipsa captivitate actui suo Venereo indulserunt, ac tandem, sibi invicem insidentes, fame interire, quam separari maluerunt. Parvi sunt adeò, ut ipso-

rum centum semiunciæ respondeant: Alæ ipsorum rubræ maculis nigris distinguuntur. In currendo sunt celerrimi. In scriptoribus nihil quicquam de ipsis invenire potui. Canibus & catis in cibo comedendos dedi, & mirabilia comperi. Gallinæ & aliæ aves ipsis vesci nolunt, quoniam forsitan nimis vehementem ipsorum operationem perferre nequeunt. Singularibus dotibus præditi sint oportet, quarum qui periculum facere voluerit, id quidem tentare poterit, ità tamen, ut sine correctione missos faciat, quippe veneno Venereo maximo inter omnes, qui mihi innotuerunt vermes, maximè excellentes. Varii adhuc alii supersunt vermes in medicinâ faciendâ utiles. *Afelis* putria ligna nutrimentum præbent. Si tangas, in globulum se convolvunt. Calculo reprimendo ut plurimum adhibentur. Cimices colore rubro noctu homines divexant, sanguinem exsugunt, & in veteri ligno pineo, ac cubilibus antiquis hospitantur, ob fœtorem, quem emittunt, detestandi. Aliud talium vermium genus viridi colore, & veneno majore, turpiorem, quam rubri vermes, fœtorem reddit. Alis vestita hæc insecta cimices quater magnitudine excedunt & in gramine vitam degunt, ac frigida hyeme vivunt, in cavis arboribus, aut rimis murorum se abscondentes. Si casu bos, aut vacca cum gramine vermem ejusmodi abligurivit, intumescit, ac nonnunquam moritur, à quo tamen ita sibi cavere noverunt bestia illæ ut haud facile talem in ventrem recon-

dant

dant. Hinc singulare quid in eo reconditum latere autumo propter mirabilem indolem, quam habet, cum fœtorem continere, & emittere pro lubitu possit, quod certis experimentis ex pertusum. Admodum callidus & fallax est, quod mirabilibus historiis stabilire possem. Omnium versipellium, libidinosorum, venenatorum, & bestialium hominum indolem perversam exactè imitatur. In universali menstruo fœtorem illicò amittit; sed quid ità correctus præstet, ulteriore indagatione hæctenus super sedens dicere nequeo. Horum ac similium insectorum proculdubio non frustrâ creatorum infinitus est numerus, quæ mutuo & hostili odio se invicem prosequuntur, mutuis etiam insidiis vitam extinguere conantur. Parvum novi vermem, qui lumbricorum succum & vires ex fugens pinguescit, & ubique illo superior est. Verno tempore macilentus vermiculus blattas farina viventes magnitudine non æquat; sed æstivis mensibus lumbricis se adeò saginat, & adeo pinguis redditur, ut vix reperi valeat. Instar carbonis niger, multis & brevibus pedibus se movet, pennæ scriptoriæ crassitiem, & articuli in digito longitudinem exæquat, sub terrâ morfu acuto lumbricum optimi succi ex eo fugendi causâ apprehendit, qui nulla defensione ipsum à se amoliri valens, præ anxietate è terra erumpit, hostemque adhærentem secum trahit. Hic firmissime adhærens nullo pacto abigi potest, ac tam diu fugit, donec succo fartus, &

plenus tandem ipse decidit. Sæpius hos vermes luctando se mutua convolutione tam diu agitare vidi, donec vermiculus lumbricum transversum morfu suo dividat, coalescentem tamen iterum, si modo in terram pervenire potest. Hinc veteres lumbrici diversos ejusmodi morsus qui iterum coaluerunt, ostendentes hujus vermiculi malitiam loquuntur; Nam præter hunc & talpam terrestribus hisce animalibus hostem alium esse nescio. Niger hic & Martialis vermiculus uno lumbrico confecto alium aggreditur, optimoque succo exhausto corpus viribus spoliatum relinquit. Magnarum est virium, cæterisque omnibus vermibus virtutum suarum excellentia præferendus, si benè præparatus fuerit. De araneis multa prædicantur, quod veneno infecti sint, quod tamen nunquam comperire potui in iis, qui annuo spatio crescunt, & iterum evanescent, quales sunt, qui in arboribus, frutetis, & virgultis muscarum capiendarum causa retia sua expandunt, & aranei crucigeri nuncupantur, quod crucem in tergo gerunt. Singulis mensibus veterem cutem deponunt, quod & ii faciunt, qui in ædium angulis, & foraminibus telas suas expandunt, & sine cibo & potu tres menses vivunt antequàm moriantur. Hi quidem prioribus aliquanto peiores, non tamen tam venenati sunt ut quidem fertur, & creditur. Virides variorum generum, qui gramine, & foliis vivunt, veneno carent omnes, exceptis iis, qui in frigidis locis, puta cellis,

& humidis fornicibus commorantur, a fellis se nutriunt, nigra & hirsuta cute holosericum referente teguntur, tardo gradu incedunt, & tanquam omnium araneorum reges cæteros morfu occidunt, ac devorant, si in potestatem suam eos redigere possunt. Si araneorum unus in alterius nidum conjicitur, fortior debiliorem expellit: Sed hos araneos cæteri sustinere nequeunt, præsentiam eorum horrentes, & summâ celeritate fugientes. Imò iis nec merulæ, nec aliæ aves, quibus cæteri aranei nutrimentum præbent, vesci solent. Tardè consenescentes multos annos in cella vivunt, utpote qui frigoris patientes sunt, & cutem cæterorum more non renovant. Ii quoque veneno imbuti sunt, qui hyberno tempore in hypocaustis muscas devorant, aut ad minimum dulci mellis, sacchari, similiumque rerum fumo aut vapore aluntur, & ad senectutem perveniunt. Omnes hi ad medicinam rarò usurpantur, quandoquidem eorum in tanta bonorum medicamentorum copia nemo indiget. Unicum hoc in ipsis commodum animadverti, quod gallinas ægras ita purgent, ut recuperata pristina valetudine mox postea vires resumant, & pinguescant. Formicæ arborum succis & resinis vitam sustentantes in medicina quoque in usum venerunt, pauca tamen miracula edentes. Locustæ, Grylli, & similia insecta, licet viribus occultis prædita sint, tamen negliguntur, cum unicum minerale omnibus magnis & parvis animalibus, vermibus &

infectis plura efficere possit, adeò ut jure illa despiciantur. De magnorum animalium corporibus etiam nonnulla ad medicinam depromi solent, Lupi stomachum, intestina, & dentes: vulpes pulmonem, & alia animalia fel, pilos, cutem, excrementa, cornua &c. offerunt, quibus tamen hactenus parum effectum est, eò quod partes sunt ejusmodi animalium, quæ veneno carentia hominibus alimentum præbere possunt, aut præbent. Si verò animalium naturam alterantium, aut veneno infectorum dentes, ossa, cornua, aliæque partes mutarentur, & in tuta medicamenta redigerentur, aliquid iisdem præstari posset. Naturam alterantibus annumerantur canum, luporum, urforum, leonum, & similium animalium rapacium dentes, & alcium, caprarum, hircorum, damarum, cervorum, & elephantorum ossa atque cornua, ut & hominum aliorumque animalium capilli: In veneno infectorum numero sunt viperarum, serpentum, bufonum, salamandarum, similiumque dentes, & exuviæ: In tertio gradu sunt canis marini, & balenarum dentes, ac piscium cornutorum, & illorum, quos Belgarum nautæ Walrussen, ac alii monocerotas nuntupant, cornua, ut & alia ejusmodi monstra marina, quorum caro venenosa est, ac ideò dentes virtute medicinali præditos esse oportet, si immutati, ac in essentiam commodam conversi fuerint. Cæterum in omnium animalium excrementis virtus & medicina singularis, & insignis

latet,

latet, quorum nec sal volatile contemnendum, præcipue illorum, quæ veneno turgent. Sal fixus multorum morborum domitor non parum adjuventi etiam ad medicinam faciendam confert. Sed de his in præsentia agere non constitui, illud tantum indicaturus, quo pacto cuncta animalia universali Menstruo solvenda, & venenum in medicinam saluberrimam convertendum sit. Vires ipsorum jam non ignotæ sunt; nihil aliud requiritur, quàm præparatio debita, cujus cognitionem hoc tractatu manifestare in animum induxi. Re ipsa constat, eò meliorem & efficaciorum antidotum esse venenatorum animalium dentes, cornua, pellem, pilos, & ungulas, quo majore, & præsentiore veneno carnem imbutam habent, quod ut credamus, experientia nos docuit. Qui plurimum de animalibus ejusmodi venenatis cognoscendorum desiderio tenetur, libellum meum de signatura rerum legat, in quo multa utilia, & consideratione digna inveniet.

*Omniium venenatorum animalium &
vermium præparatio & in medicamenta
tuta, & efficacia mutatio.*

Quantum ad præparationem attinet, ea non consistit in hætenus usitato modo, quo ad medicinæ usum animalia præparari solita fuerunt, quæ vel in pulverem rediguntur, vel in Balneo per distillationem in spiritus, aquas &

olea convertuntur, aut per calcinationem in cineres mutantur, ut ex ipsis sal fixum extrahatur, aut per sublimationem in sal volatile abeunt. Has & alias hæctenus usitatas animalium, ut in medicina in usu esse queant, apparandi rationes & modos, ut re ipsa bonos & utiles, neutiquam contemno. Sed quoniam mihi cuncta talia efficiendi via melior, & compendiosior innotuit, eam, ut humano generi commodo, & ægris auxilio & solatio esset, occultare diutius nec volui. nec potui. Ut autem Lector Benevolus discrimen inter veterem parandi hæc medicamenta rationem, & modum meum perspicere possit, paucis & breviter illud indicabo, & demonstrabo. Hæctenus nullam aliam viam auditu percepi aut legi, quam eam, quæ sequitur: Aut animalia, sive tota, sive partes ejus in aëre exsiccantur, in pulverem comminuuntur, & in formâ pulveris vehiculo aliquo appropriato ægris propinantur: Aut mel sive saccharum pulveri adjungitur, ut electuarium evadat: Aut animalia recentia in oleo digeruntur, exprimuntur, & in Balsamum mutantur, ut necessitate postulante interno vel externo usui inserviant. Aut quibusdam medicamentis medicata & condita ad usum reponuntur: Aut recentia per Balneum in aqua distillantur, residuum in cineres per calcinationem comburitur, & sal fixus destillatæ aquæ beneficio ex cineribus extrahitur: Quidam animalium corpora sicca vel humida per retortam destillant, & foetentem spiritum, oleum

oleum & falem volatilem nanciscuntur, quas partes à se invicem separant, rectificant, & ad usum necessarium servant: Alii venenata animalia viva in olivarum, aut aliud ex aliquo aromate vegetabili per distillationem elicited oleum coniecta suffocant, oleumque illud postea ad externos & internos usus adhibent, ut ex scorpionum oleo apparet. Hi sunt modi hactenus ad medicamenta ex animalibus paranda usurpati, qui partim fructu non caruerunt. Quoniam verò vidi & animadverti, quod animalia dictis modis parata adhuc cruda & venenata maneat, & in primis tantum siccata, & in pulverem mutata, ac ad usum adhibita non sine periculo ægris propinentur, quia nimia vehementia naturam adoriuntur, si vel minimus in dosi error committatur; ac præterea sapore suo ingrato & fastidioso ægris nauseam pariunt: Quod animalium spiritus, olea, & aquæ distillationis adjumento evocata ut plurimum empyreuma redoleant, ac Naturæ vehementer adversentur: Quod sal volatilis & Fixus maximas animalis virtutes continentes commodius quidem intrà corpus assumi possint, quàm oleum, quod ob fœtorem nimium planè ab ægris fastiditur, modus tamen hic, eò quod in operatione tali potissima virtus comburitur, & corrumpitur, ac proinde medicamentum ità distillatum ipso crudo animalis corpore minus utile est, inter optimos locum invenire neutiquam possit. Quia inquam hæc omnia vidi & animadverti, aliam

viam meliorem & utiliorem excogitandam esse omninò necessarium duxi, talem nimirum, cujus operâ unumquodque animal, aut saltem pars ejus, pro ut res tulerit, sine ulla totius corporis in partes diversas separatione, tota substantia per solventem, & corrigentem aquam aliquam ipsi infusam solvi, & immutari, ac venenum in medicamentum converti possit: Aqua verò solvens, & Medicamentum solutum ità comparata sint, ut illa post solutionem & correctionem à corpore soluto & correcto iterum abstrahi & separari, hoc verò correctum & purgatum aut per se, aut vehiculo aliquo appropriato ægris exhibere queat, quod ex sequentibus clarius patebit.

Menstruum Universale, cujus adjumento omnia Vegetabilia, Animalia & Mineralia solvuntur, Corriguntur, & in purissimum ac tutissimum medicamentum rediguntur.

IN Miraculo mundi Nitrum Universale solvens verum esse docui, & monui, quod tribus modis operetur: 1. Ut in sua propria Natura & forma est, 2. quando in fixum & igneum liquorem mutatur, 3. quando ignis beneficio in spiritum acidum distillatur. His tribus instrumentis omnia, quæcunque in rerum natura sunt, solvuntur, emendantur, & in meliorem ac puriorem substantiam transmutantur. Quo pacto autem illud fiat, in hoc tractatu clarè docebitur, & explicabitur,

bitur, ut omnes, qui aut crassâ ignorantia, aut
nasutâ superbiâ, aut planè Diabolico odio & in-
vidia Miraculum Mundi à me editum, ut Farne-
rus fecit, hætenus contempserunt, despexerunt,
& tanquam rem impossibilem traduxerunt, pu-
dore suffundantur & mera ignorantia, superbia,
& invidia lucem meridianam se oppugnasse, eam-
que extinguere, delere, & obscurare voluisse
fateantur. Quamvis verò in Miraculo Mundi,
ejusque explicatione, ut & Apologia contra Far-
nerum hominem ex impietate & malitia com-
positum Menstrui universalis præparationem &
usum descripserim, plures tamen sibi persua-
dent, descriptionem illam nimis tenebris invo-
lutam esse, utpote quæ sine accuratiore, & pla-
niore explicatione intelligi, & proinde effectui
dari nequeat. Hos ut præmansus, & in os inge-
stus cibus à molestiore meditatione & labore va-
cuos præstet, interpretatione dilucidiorè exequi
operam dabo, & in Nomine Dei, in cujus hono-
rem, ut & totius Generis Humani commodum
hoc facere constitui, initium faciam, & perfectè
demonstrabo, quod Nitrum dictis tribus modis
omnia in Rerum Natura solvere, alterare, & in
meliorem substantiam reducere valeat. Hisce
autem cum omnibus risoribus, & veritatis osori-
bus in arenam descendo & postulo, si hoc solven-
te universali ex Nitro aliud melius & potentius
habeant, ut illud in lucem producant: Sin minus,
ut hoc missum faciant. Unicuique liberum est,
si

si quid melius habet, ut illud boni publici causa in medium proferat; Quod si facere nescit, & nequit, jure ac meritò veritati se submittet. Si quis melius solvens universale in lucem protraheret, profecto rem gratam faceret mihi, qui commissos in hac materia errores animo lubentissimo agniturus, & propria mea scripta refutaturus essem. Aliquem tamen venturum & hoc facturum esse minimè vereor. Si venerit, eum audiemus, & videbimus, ac responsione decente excipiemus. Interea in Dei honorem, & Proximi commodum ad bonorum medicamentorum præparationem nos accingemus. Metallorum emendatio & correctio per dictum Nitrum perficienda in 2. 3. & 4 parte tractatus de prosperitate patriæ agentis exacte describitur, & demonstratur: Hic de medicamentis solis agere constituimus. Qua autem ratione Nitrum in liquorem fixum, & igneum, ac etiam volatilem, acidum, & igneum spiritum redigatur, in aliis quidem scriptorum locis jam docuimus, ita ut eadem hic repetere planè non necesse esset. Sed quoniam artium amanti lectori commodum est, ut utramque præparationem conjunctam hic inveniatur, utramque etiam hic ob oculos ponere necessarium duxi.

*Salempetræ in liquorem igneum
mutandi Processus.*

℞. Salispetræ puri, & omni sale communi liberati,

Reservandum

berati, lib. i. impone forti & benè cocto tigillo ac-
tecto, quem venti furno immittes, ac prunis
tamdiu urgebis, donec candescat, & nitrum to-
tum fluat. Huic liquato, & fluenti injice parum
farinæ seu pulveris carbonum ligneorum contu-
torum, ut salipetræ fuso innatantes conflagrent.
His conflagratis aliam ejusdem pulveris portiu-
culam submitte, ac hac injectione toties ac tam
diu perge, donec carbones injecti flammam con-
cipere desinant, & ipse Salpetræ viridi & cœruleo
colore appareat. Fusum & liquatum effunde in
mortarium aut pelvim calefactam, (nam in fri-
gidum vas infusus tibi in faciem involabit) ac
tam diu ibi relinque usque dum frigidus evaserit.
Salem hunc exemptum ac linguæ admotum in-
star salis Tartari igneum esse senties. Eum con-
tusum Phialæ alicui immitte, ac in cella aliqua
humida & frigida repone, ut paucis diebus aut
horis in clarum & igneum liquorem solvatur,
quem per chartam bibulam, seu filtrum, ut vo-
cant, colabis, ac ad usum sepones.

*Ejus in medicamentorum ex animalibus,
aut etiam vegetabilibus parandorum
preparatione usus.*

QUandoquidem hujus Menstrui usus in prima
mea contrà Farnerum Apologia, & prima
hujus Pharmacopœæ Spagyricæ parte, in qua
herbarum essentiæ docentur, jam demonstratus
est;

est ; in hoc autem tractatu medicamentorum ex animalibus parandorum mentio tantum fiet , hîc modum & operationem apponam , quæ non solum animalia , sed etiam vegetabilia corrigere , & in tuta medicamenta transmutare potest. Notandum hîc , quod hujus Menstrui usus in fortiter operantium , & quasi venenatarum herbarum , & animalium , quorum malitia tollenda , correctione locum solummodo habeat. Nam herbis ad culinam destinatis quæ bonæ sine noxa usurpantur , nulla correctione opus est , nisi quis forsitan per spiritum vini ex ipsis extractum aut spiritum ardentem , & oleum , ut & sal fixum conficere , artis beneficio conjungere , ac suaves essentias componere velit , qui labor in prima Pharmacopœæ meæ Spagyricæ parte accuratè descriptus est. Hîc tantū de animalibus , vegetabilibus , & mineralibus salispetræ beneficio in suavia medicamenta mutandis tractatur. In aliis meorum scriptorum locis satis superque docetur , quibus modis aliis , iisque variis , ac sine hoc universali solvente , medicamenta varia parari queant , quò Benevolum Lectorem remitto , hîc perrecturus docendo præparationem dictorum medicamentorum per solvens illud igneum hætenus sæpius nominatum , quæ sine ullis additionibus effectui datur.

*Animalium, vel Vegetabilium per Igneum
Nitri Liquorem solvendorum, corrigendorum,
& in salubria medicamenta transmu-
tandorum Preparatio.*

℞. Quodcumque animal, aut quamcunque herbam volueris, si recens est, concide, si siccum animal, aut arida herba fuerit, in pulverem comminue, & liquorem nitri fixi affunde, ut animal aut herbam probè humectet, & ubique contegat. Vitrum Balneo impone, & venenatum animal aut herbam diem & noctem unam digere, quo tempore Nitri Liquor venenatum animal aut herbam maturabit, mutabit, ac ex veneno medicamentum conficiet. Posteaquam Cucurbita in Balneo refrixerit, eam exime, & Liquorem cum correcto animali aut herba in aliud vitrum longum collum habens effunde, & optimum spiritum vini aut frumenti ardentem, & ab omni phlegmate purgatum solutioni affunde, ut eam duorum digitorum altitudine superet. NB. Tam Liquor Nitri, quàm spiritus Ardens ab omni phlegmate liber sit oportet, ut hic cum illo se non jungat, sed suprà eum consistat. Nam si uterque adhuc aquosus esset, utriusque conjunctio aut commixtio fieret, & labor sperato eventu careret, quod probè observandum est. Cum igitur per aquositatis ablationem commixtio prohibita sit, spiritus Ardens in calida digestionem veram

veram & correctam herbæ aut animalis essentiam ad se trahit, & Liquorem fixum cum herbæ aut animalis fecibus inutilibus relinquit. Spiritum ardentem Essentiæ plenum, & nihil amplius attrahentem effundendo à liquore separa, aliumque eidem affunde, laborem hunc toties ac tamdiu iterans, donec omnis essentia ex Nitri liquore extracta fuerit. Omnes has collectas extractiones, quæ mutatum & correctum herbæ, aut animalis venenum continent, conjunctas in cucurbita Balneo impone, & leni calore spiritum ardentem abstrahe, ut tandem crassus, & subfusco rubore coloratus liquor residuus maneat. NB. Optima spiritus ardentis pars etiam in Balneo separari, & ad usum ulteriorem conservari, reliqua vero, & debilior ejusdem pars cum extracto ex Balneo eximi, & in phiala supra Balneum vaporosum ad mellis consistentiam evaporari potest. Hoc enim facienti metuendum non erit, ne Balneum nimis calidum evadens extractum in cucurbita comburatur, ad quod maxime attendendum erit. Si autem evaporatio in phialis vitreis per Balneum Vaporosum fieri non posset, quando Essentia eò usque confecta est, in parva cucurbita eidem aliquid de spiritu ardente, qui primus ascendit, affundendum, ac mox cum eadem concutiendo & movendo probè miscendum est, quod illicò purissimam essentiæ partem iterum eliciet & paucas feces, cum paucò Nitri fixi liquore relinquet: à quibus spiritus ardens cum essentia mox effundendo

dendo separandus, ne diutius apud feces manens, etiam sal ad se rapiat & essentiæ saporem & odorem haud suavem conciliet. Qui verò Essentiam adhuc puriorem & suaviorem reddere cupit, tertia vice eam modo mox dicto extrahere poterit, post quem tertium laborem aliquid salis iterum remanebit, & Essentia suavior evadet. Horum omnium si diligenti observatione ratio non habita fuerit, ut plurimum aliquid salis fixi adhuc apud Essentiam manebit, eamque injucundo sapore inficiet. Quare admonitio hæc non negligenda, & labor omnis summa diligentia perficiendus illi, qui boni quid nancisci cupit.

Hæc est descriptio exacta modi, quo ex maxime venenatis herbis & animalibus efficacissima medicamenta parantur. Porro hic notandum: quando per spiritum ardentem ex Alcalifata herba, vel animali essentia extracta est, residuum in terreo & vitreato tigillo ad siccitatem excoquendum, ac postea probè candefaciendum esse, ut per calcinationem omnis impuritas consumatur, & Nitrum fixum purum supersit, quod in cellam repositum & in liquorem denuo solutum, pristinis suis viribus pollet, atque ita sæpius, ut & spiritus ardens, ad similes labores adhiberi potest. Quamvis autem hoc Nitrum fixum tam mineralia venenata, quam animalia & vegetabilia mutet, & ipsorum venenum in medicamentum salubre redigat, ad vegetabilia, animalia & mineralia sulphurea tamen magis idoneum est, quam ad mercurialia;

curialia; quibus Nitri spiritus acidus aptior est, licet vegetabilia, animalia, & mineralia etiam solvat, corrigat, & mutet: quod cum primis in mineralibus observandum, ut ità mirabilis proprietas, & omnia mutans efficacia ignis addiscatur. Nam Nitrum crudum, ut est in primo suo corpore, cum animalibus ac vegetabilibus combustibilibus mixtum, & incensum omnia comburit, & cum flamma in aërem expellit, ut præter sal fixum nihil supersit, atque ideo illud ad hæc vegetabilia & animalia planè ineptum sit, siquid boni ex ipsis conficiendum est. In Mineralibus autem venenatis officio suo melius fungitur, quam Nitrum fixum, aut spiritus volatilis corrosivus & acidus, ut postea, ubi de Mineralibus agendum, demonstrabitur. Hoc ut monerem, operæ pretium duxi, atque ideo feci, ut artis cupidi diversas Nitri operationes addiscerent. Nitrum crudum flamma sua in venenata animalia vires suas exerit, & paucarum horarum intervallo eadem in tuta medicamenta mutat. In fixum liquorem redactum omnia sulphurea vegetabilia, animalia, & mineralia solvit, quod commune aut crudum Nitrum, ut & spiritus acidus & corrosivus nunquam præstabunt. Quemadmodum autem hic Nitri Fixus Liquor Mineralia Sulphurea penitus solvit, ac nihil, præter feces relinquit: Ità spiritus Nitri acidus omnia Mercurialia Mineralia dissolvit, ut nihil residuum maneat; Ex quo constat, unamquamque

natu-

naturam sibi similem amore complecti, & libenter eidem conjungi, præcipuè quando naturæ puræ & mundæ nullis aliis rebus mixtæ sunt. Ut melius hæc intelligas, paucis hæc accipe. Nulla est herba, nullum animal, nullum minerale, quod suis tribus Principiis sale nimirum, Sulphure, & Mercurio non constet, admodum tamen inæqualibus. Nam in uno subjecto sal potentior est, in altero Sulphur, in tertio Mercurius. Quando in subjectis ex his tribus principiis constantibus inæqualitas nimia non est, nullumque Principium præ altero nimium dominatur, æquè spiritus acidus, ac sal fixum Nitri illa solvit, ut ex plurimis vegetabilibus, Animalibus ac Mineralibus patet, quæ ex temperatis principiis composita æquè Liquoris Fixi, ac spiritus volatilis acidi solutionem, & correctionem admittunt. Exempli gratia; fumo herbam aliquam, sive Napellus sit, sive Mandragora, sive opium, aut ex animalibus aranea, scorpius, vel scarabæus auratus; hoc subjectum Nitro Fixo, ut supra docui, tracto; totum solvetur, mutabitur, & medicamentum tutum evadet, cum principiis temperatis constet. Sin vero eidem Nitri spiritum acidum affudero, in eodem solutum, mutatum & correctum salubris medicamenti naturam æquè induet, ac si priori liquore solutum esset: Cum tamen uterque Liquor nimirum Fixus, & spiritus Acidus, ex una radice licet orti, naturâ suâ maximè dissideant, & quasi odio hostili se

C 2

in vicem

invicem prosequantur: idque ideò quia Liquor Fixus, æquè ac spiritus acidus aliquatenus adhuc adversarii sunt, & tanquam in una Naturâ absolutè non dominantur. Sunt enim ex uno, nempe vulgari Salepetræ in duas contrarias partes, & in hostes se invicem oppugnantes ab igne redacti. Si vero iterum jungantur, ut ab igne accepta hostilitate se mutuò adoriantur, vincant, & occidant, nec Liquor igneus, nec spiritus acidus amplius animadvertitur, sed ad illud redeunt, quod antea fuerunt, & ex quo nati sunt nempe ad Nitrum, aut Salepetræ communem. Optime igitur Philosophi, Fac, ajunt, fixum volatile, & volatile fixum. Hermes quoque, Draco, inquit, noster non moritur, nisi cum fratre & sorore. De hac materia multa dici possent, quæ huc non pertinent, sed ad quartam partem prosperitatis Patriæ, in qua de auri, & argenti in tincturas concentratione agitur. Si unum autem principiorum nominatorum, sivi sulphur sive Mercurius, (sal enim hic non consideratur) nimium in subjecto aliquo dominatur, utrumque solvens illud solvere pari modo non possunt, sed illud tantum, quod naturæ subjecti illius appropriatum est. Exempli gratia: Herbæ alicujus semen, quamquam mercuriale sal habet, in eo tamen sulphur primas tenet; ideoque Liquore Fixo, quam spiritu acido solvi mavult. Oleo vero per expressionem, vel distillationem ex semine extracto, & à sale Mercuriali separato, Liquor Fixus majorem

in

in sibi simile operandi efficaciam habet, & illud oleum totum, etiam minima parte non relicta solvit. Contra autem quia oleum Mercuriali suo sale, qui spiritum acidum admittit, spoliatum est, spiritus acidus oleum aggrediendi, illudque solvendi nullam potestatem habet, cum tamen ex uno eodemque subjecto cum fratre suo Liquore fixo oriundus sit. Ita operatione simili fratri non respondet, ac sorori illa præstare, quæ frater facit, impossibile est. Quando autem uterque Frater & soror commiscentur, iterum parentum similes liberos, id est hermaphroditos pariunt, cujus originis etiam fuerunt, ad simplex & crudum Nitrum revertentes, ex quo rursus similes masculini & foeminini sexus procreationes & generationes existunt. Ità in infinitum unus partus in alterum se transmutat, auget, & emendat, si verum suum thorum conjugalem nanciscatur, & more Philosophico tractetur. Quod de Vegetabili Sulphure tradidimus, idem de Animalis & Minerali intelligendum est. Nam ejusmodi sulphur sale & Mercurio suo privatum spiritus Nitri acidus non solvet, quod Liquor ejusdem Sulphureus lubens facit, qui commune Sulphur minerale totum dissolvit, cum spiritus acidus illud intactum relinquat. Subjectum autem utriusque, Sulphureæ puta & Mercurialis Naturæ particeps utriusque etiam, Fixi nimirum Liquoris, & Acidi spiritus solutioni se subjiciet, sive ex Vegetabilibus, sive ex animalibus, aut mineralibus peti-

tum fit. Itaque Extrema, principium nempe, & finis, primum Ens & ultimum Esse, volatile, ac combustibile, fixum & incombustibile inter se comparanda sunt. Sulphur comburens commune, & quod mineralibus ac metallorum venis adhæret, nobis principium; & finis aurum esto. Illud liquor fixus totum solvit, hoc maturum solvere nescit, quod spiritu acido solvitur, cujus solutionem illud plane respuit. Subjecta illa media, quæ utramque naturam Sulphuream scilicet, ac Mercurialem participant, ut sunt ♁, ♃, ♄, ♀, ☿, ☽, Utroque nimirum Fixo Liquore & Acido spiritu dissolvuntur. Quò magis autem unumquodque sulphuris comburentis particeps est, eò facilius Fixi Liquoris solutioni cedit. Sic Liquor hic ex mineralibus Antimonium, Auripigmentum, sulphur commune, Arsenicum rubrum &c. facile, ex metallis ♁, ♀, ♃, ♄, difficulter, ☽, difficilius, ☿ difficillimè, ☉ omnium ultimum & optimum minimè solvit, quoniam à Natura Sulphure suo superfluo, extraneo, & comburente planè liberatum, & in purissimam Mercurialem substantiam lotum & maturatum est. E contrario spiritus acidus, si satis fortis fuerit, à supremo Metallo usque ad ultimum minerale omnia solvit, omisso tamen Sulphure communi, cui solvendo non est. Unum tamen subjectum altero facilius solvit, pro ut ipsius naturæ propius, aut ab illa remotius est. Ex utriusque igitur horum solventium solutione uniuscujusque metalli & minera

mineralis naturam & proprietates quivis Chymicus facilè agnoscat. (NB. Hoc medio, quæ metalla & mineralia Auro proxima sint, expertus sum) investigatio hæc certior & tutior ipsi erit, quàm multorum librorum lectio, nec ipsi noceret, si mineralium & metallorum Signaturam intelligeret, & eorum naturam & proprietatem ex ea addiscere nosset, qua de re, ut hîc tractemus, instituti nostri ratio non permittit; in alteram nostri de Patriæ prosperitate tractatus partem, ubi de metallorum & mineralium concentratione agendum, hunc laborem rejicimus. Sed ne de metallorum discrimine differendo plus temporis teram, pergendum mihi erit, ac describendum, quomodo venenata vegetabilium & animalium subjecta spiritu Nitri acido solvenda, mundanda, maturanda, ac in tuta medicamenta mutanda, ac convertenda sint. Processus & præparatio est, ut sequitur.

℞. Nuces Vomicas, venenatos versicolores bufones, Scorpiones, Cantharides, aut similia venenata vegetabilia aut animalia: Vegetabilia concisa, animalia vero integra, ut moriendo virus suum augeant, & majora ac efficaciora medicamenta evadant, vitro alicui immitte. E. G. Unam aut alteram unciam spiritus Nitri vitro angustum collum habenti, ut obturari possit, infunde, ac vegetabilia solvenda in illum spiritum demitte, quibus in liquorem solutis iterum alia adde, toties hoc faciens donec spiritus crassescens

plura solvere desinat. Eodem modo cum animalibus procedes, si mortua fuerint. Sin viva, spiritui aliquantum aquæ addes, antequam vermem immittas. Nam spiritus nimis validivires ita infrigendæ, ut vermis vivus immissus non illicò moriatur, sed se ipsum proprio suo veneno inficiat. In spiritu enim nimis forti momento citius ejusmodi animalia moriuntur, nec quid sibi acciderit, sciunt. In spiritu mitiore diutius vivunt, & cum sibi mortem imminere vident, vehementi irâ accenduntur, se ipsa pungunt, & mordent, ac veneno proprio occidunt, adeò ut venenum augeatur, & medicamentum majores vires acquirat. Solutis ergo, quæ injecisti, plura adde, usquedum spiritus crassior à solvendo cesset. Solutionem hanc per tenue linteum colando in aliud vitrum demitte, & ipsi sensim, aut guttatim Liquorem Nitri Fixum affunde, ut spiritum acidum occidat, & uterque viribus amissis in pristinum Salempetræ redeant, ac correctum vegetabile aut animale in forma pulveris ad fundum præcipitetur. Post hanc præcipitationem plus aquæ dulcis, aut pluvix affunde, ut Salpetræ melius solvatur. Totam solutionem per linteum tenue in fundibulo vitreo impositum in aliud vitrum effunde, ut Salpetræ, qui antea partim spiritus acidus, partim Liquor fixus fuit, & denuo Nitrum factus est, aqua affusa solutus per linteolum transeat, & vegetabile aut animale illud correctum in eodem subsistat, quod multimoda
 aquæ

aquæ dulcis affusione ab omni fâlsedine liberandum, ac postea cum linteolo chartæ bibulæ multoties complicandæ imponendum. Hæc charta omnem humiditatem imbibet : Animalis autem & vegetabilis residuus pulvis in charta manebit, qui siccatus ad usum seponetur, ac postea perse in pulveris forma, aut in pillulas redactus usurpabitur, & longè tutius ac securius, efficaciusque omnia ea præstabit, quæ antea non tutò & cum summo periculo præstitisset. Est & aliis animalia & vegetabilia per spiritum Nitri acidum vel Liquorem fixum in medicamenta salubria mutandi modus, qui ità se habet. Subjecta illa, quæ Liquoris fixi solutionem respuunt, spiritu acido solvuntur, & Liquore fixo præcipitantur ; Aut contrà, quæ spiritu acido solvi recusant, Liquore fixo solvuntur, & spiritu acido præcipitantur. Postquam omnia præcipitata, & solvens satis occisum est, aliquantò plus Liquoris fixi affunditur, ità ut hic spiritum acidum quantitate multum superet. Quo factò phlegma in Balneo vaporoso abstrahitur, & Liquori remanenti affunditur spiritus ardentis quantum sufficit, ut digestus extrahat, quicquid extrahendum est. Hic nihil aliud aggreditur, & nihil aliud ad se rapit, quam solam & unicam essentiam herbæ aut animalis, ac solventia intacta relinquit : Essentia autem illi, quæ modo prius descripto parata est, nec viribus, nec efficacia cedit. Hæc de vegetabilium medicamentorum præparatione dicta sufficiant. In nomine

Domini etiam ad Mineralium & Metallorum medicamenta nos conferemus & videbimus quid boni Deus omnipotens horum beneficio nobis largiatur.

Metallorum medicamentorum præparatio præcedenti vegetabilium & animalium præparationi ferè vicina & affinis est, atque in eo tantum differt, quod plurima Mineralium & metallorum pars nitro crudo & purgato solvantur, corrigantur, & in tuta medicamenta convertantur, ut sequens modus indicat: *℞*. Antimonii pulverisati, & Nitri purgati ana; mistas has partes æquales in tigillo tecto, ne massa exsiliat, calcina, post calcinationem effunde, & massam in pulverem redige, & aqua Salempetræ elue, ac antimonium, quod nigrore amisso album evasit, sicca; misce iterum æquali Salispetræ ponderi, calcina, & ablue, laboremque hunc tertia vice itera. Quo facto Antimonium omni nigrore & veneno deposito album, & medicamentum tale evadit, quod in omnibus morbis per sudorem expellendis 2. 3. 4. usque ad 6. granorum dosi tutissimè adhiberi potest. NB. Si Antimonii crudi loco ejusdem Regulo usus fueris, prima operatione mox Diaphoreticum album eadem dosi exhibendum nancisceris. Eodem planè modo venenatum Arsenicum, Auripigmentum, & similia venena omni suo veneno nudabis, & in tutissimos pulveres diaphoreticos transmutabis. Quoniam autem eorum præparationes unicuique non conveniant,

veniant, imo ignorantes & imperitos facile damno afficere possent, ejusmodi hominibus consulo, ut eorum tractatione supersedentes soli Antimonio adhæreant, ac probè eum figant, cum eo longè tutius uti possint: Quæ enim de summis illis venenis hîc dicuntur, eo tantum spectant, ut unicuique innotescat, quod etiam summa venena solius Nitri adjumento etiam se corrigi, & in saluberrima medicamenta transmutari patiantur. Qui Antimonium adhuc tutius ac melius reddere desiderat, sequentem præparationem usurpet. & Supradictum & Nitri opera fixum Antimonium diaphoreticum, quod in valida aqua forti clarè solves, & solutum Liquore Nitri fixo præcipitabis, ut instar nivei pulveris in fundo subsideat, humiditas effusa, parte aliqua per evaporationem spoliata, & seposita ut sal concreseat, tibi Nitrum tuum reddet. Pulvis siccatus, & probè aquâ elutus, præstantissimum in omnibus morbis sudore expellendis medicamentum jure Bezoarticum Minerale appellari potest, cujus dosis grana 1. 2. 3. 4. 6. usque ad 12. pro ratione morbi & personæ; Sed de hoc medicamento in aliis meis scriptis satis prolixè egi, ut hîc repetitione non opus sit. Tribus his modis per Nitrum crudum, fixum, & acidum omnia metalla, mineralia, lapides, & quicquid in mundo est, solvi, corrigi, & in medicamenta omni periculo carentia transponi possunt. Spiritu Nitri acido omnia metalla, unico auro excepto solves, quem si par-

va salis Armoniaci accessione auxeris, aut sale
 communi rectificaveris, aurum quoque solutioni
 ejus cedit. In ipso omnia quoque mineralia solvi
 solent, uno Sulphure vulgari excepto; Mineralia
 autem soluta Liquore Nitri fixo præcipitantur,
 præcipitata communi aqua eluuntur, & eluta ad
 medicinam faciendam adhibentur. Pulveres eva-
 dunt subtiles, pro natura & proprietate suorum
 metallorum, & mineralium. Pulvis auri flavus
 est, & fulminans appellatur, argenti cinereus,
cupri viridis, ferri ruber, stanni & plumbi albus,
Antimonii, stanni albi & similibus albus, lapidis
calaminaris, tutiæ & cadmiarum cinereus &c.
 Sulphur commune, omnesque lapides pretiosos
 & vulgares solvere nescit, Fratrique suo Liquori
Fixo solvendos committit. Ità quæ soror facere
 nescit, id fratri factu facile est; quodque frater
 effectui dare nequit, id soror faciendum suscipit,
 & quæ utrique impossibilia sunt, ea patri aut
 matri eorum Nitro crudo possibilia esse videmus,
 ita ut huic Subjecto quidvis faciendi potestas da-
 ta sit. Ut autem perfectè demonstrarem, quod Ni-
 trum omnia quæcunque in mundo sunt, solvere
 queat, Jac simul indicem, quomodo illa Subjecta,
 quæ acidi Spiritus solutioni non obœdiunt, Nitri
 fixi potestate subigantur, pergo, & à Sulphure
 vulgari initium facio.

℞. Sulphuris in pulverem redacti p. 1. Nitri
 fixi p. 2. quibus in cucurbitam immixtis aquam
 duplo pondere utrique respondentem p. nempe
 sex

sex affundes. Unius circiter horæ spatio in arena decoque, qua decoctione Liquor Nitri fixi Sulphur solutione rubra solvet. Hæc per chartam bibulam colata, & per spiritum acidum in fundum præcepta acta, post elutionem, album & subtilem exhibet pulverem, in pulmonum morbis utilem. Restant adhuc silices, arena, Crystalli, & omnis generis lapides pretiosi & vulgares, quibus dissolvendis cum acidi spiritus vires pares non sunt, necesse est, ut à Nitro fixo vires suas exerente dissolvantur: quod hoc pacto fit. Silicem, Crystallum, Marmor, aut alium lapidem in igne in vitrum fusione abeuntem probè candefac, & aqua frigida iterum extingue, ac sicca, ut facili negotio in pulverem contundi queat. Hujus pulveris cape partem unam, Nitri fixi partes 3. vel 4. commisce, tigillo fusorio immitte, ac in furno venti probè tectum igne forti funde, ut vitrum pellucidum evadat. Effunde, in pulverem redige, in vitrea phiala in humidam cellam repone, ut lapis in liquorem mutetur. Aut vitro dicto fuso & contuso aquam communem affunde, quæ pulverem solvet: Cui solutioni claræ si Spiritum Nitri acidum infuderis, Nitrum fixum viribus igneis privatum in pulveris forma lapidem solutum dimittet, qui multimoda ablutione aquæ eluendus, & siccandus est, ac magisterium erit illius lapidis, cui hæc operatio impenditur. Hi lapides quoque in forti vitro Nitri Liquore fixo affuso arenæ imponi, digeri & solvi possunt. Sed

tardior

tardior hæc humida quam prior via sicca per fusionem. Ipsa etiam vitra hunc liquorem diu non sustinent, sed eodem etiam solvuntur. Magisteria autem hæc, vel lapides ita præparati, utiles sunt in Calculo, quem non modo ex renibus verum etiam ex vesica expellunt, si non nimium adhuc induratus fuerit. Si medicinam hanc adhuc meliorem reddere cupis, ita procedes, Liquidrem silicum aut Crystallorum post liquefactionem in cella solutum, infunde in phiolam longum cololum habentem, eique spiritus vini duplo plus affunde, ita tamen ut phiolæ dimidius venter tantum plenus sit. Da alicui vitrum in manus, ut indefinente concussione & agitatione liquorem & Spiritum vini commisceat, ac hic illum probè penetret, solvat ac dulcem reddat. NB. Agitatio hæc necessaria est, quandoquidem sine agitatione Spiritus vini supra liquorem consistens Nitrum fixum non attraheret. Si Spiritus vini primo affusus satis acer evasit, eo effuso alium affunde, ac iterum satis acrem effunde, novoque affuso laboris hujus repetitionem tamdiu itera, donec lapidum liquor dulcis factus fuerit. NB. Spiritus Vini omni phlegmate careat oportet, cui si adhuc aqua inesset, liquor lapidum præcipitaretur, & pulvis fieret. Benè autem, ac rite qui processerit, nobile contra calculum Microcosmi medicamentum consequetur. NB. Postquam Liquor lapidum ad dulcedinem reductus est, Vini spiritu in vitro regendus est, ut Liquor in liquiditate sua permaneat;

neat ; alias enim paucorum dierum spacio in lapidem in vitro mutatur. Liquore usus pollice vitri orificium claude, vitrumque inclina, quo inclinato Spiritus vini tanquam levior cedit, & liquor, qui Spiritu vini gravior est, fluet ad pollicem, qui parum remotus tantum liquoris tibi promet ac demittet, quantum tibi necessarium fuerit. Hanc præparationem de industria in hunc locum conjeci, ut eo minus in ea aberrari possit, cum hic labor hominem expertum & non rudem ac insipidum aliquem Farnerum requirit. Arenæ, silicum, Crystalli similiaque lapidum Liquorem, & Magisterium iisdem viribus pollere experientia testatur. Quisque opinione sua alterutrum sibi eligere poterit. Vulgares & albos silices in rivorum arenis commendo. Horum Magisterium debilibus stomachis etiam maximè conducit, nec eodem quicquam corrumpitur ad quoscunque etiam morbos adhibentur. Pulveris Dosis gr. 4. 8. 12. 20. 30. Liquoris autem Dosis gr. 1. 2. 3. 4. usque ad 10. Liquor hic quocunque veniat, cuicunque materiæ adhæreat, si in sicco loco conservetur, naturalis & pellucidus Lapis evadit. In corpore humano autem sibi simile attrahit, & secum evehit. In eo plura alia secreta recondita latent, quæ huc non pertinentia, in aliis meis scriptis reperiuntur. Porro lapides inveniuntur, qui nec Liquoris Nitri fixi, nec Spiritus acidi solutionem admittunt. Hinc etiam documentur ; Ita procedendum erit. Ejusmodi Lapis
nec

nec Liquoris Nitri Fixi, nec Acidi Spiritus Solutioni se subjiciens in pulverem subtilem comminuitur, & comminutus cum pulvere Nitri puri & siccati commiscetur, ita tamen ut hic triplo pondere illum superet. Postquam tigillum aut crucibulum usque ad mediam partem hac mixtura impletum est, pruna oblonga forcipe arrepta materiæ immittitur, & in ea firmiter tenetur, ne à flamma iterum exturbetur. Ita Nitrum à pruna incensum cum lapide flammam concipit, ac tam celerem & vehementem ignem excitat, ut lapis penetretur, aperiatur, ac post operationem communi aqua solvi possit. Quo facto, solutio, quæ lapidem solutum imbibit, per colationem chartæ bibulæ beneficio purificanda, & Spiritus acidi instillatione præcipitanda est, ut lapis in forma pulveris subsideat, aquâ eluendus, siccandus, & ad usum conservandus. Ita jam omnia metalla, omnes lapides, omnia vegetabilia, & animalia solvimus, ac in Medicamenta sua traduximus: Et si quicquam adhuc aliud in rerum Natura, præter hæc Subjecta, superesset, aut inveniri posset, illud hoc meo Menstruo Universali solvendum docuisssem. Quia autem extra Vegetabilia, Animalia, & Mineralia, ut & omnis generis lapides, imo vitrum ipsum nihil aliud reperio, nec reperire possum, jure Menstruum & Solvens Universale manet (rumpantur licet illa Momis, risoribus, ignorantia fratribus, & veritatis osoribus) constans, invictum, & incomparabile,

quam

quamdiu mundus steterit. Quid in metallorum emendatione & correctione præstare possit, 2. 3. & 4. de Patriæ Prosperitate tractatus partes, in quibus de Metallorum concentratione agitur, in lucem prodeunt. Quæ verò alia veram Hermeticam Philosophiam concernentia mysteria in hoc Subjecto mirabili recondita lateant, in meo de Natura Dei, & Concentratione Elementorum tractatu, in quo studiosus Lector Divinis & Humanis miraculis se delectare poterit, accuratè & succinctè descripta invenientur.

Jam igitur probatum & demonstratum est, quod Nitrum Solvens & Menstruum Universale sit, cum nihil sit in rerum natura, quod ejus viribus solventibus resistere queat: nec etiam tale quid inveniri possit. Æquissimo jure ergo illud manet, quod re ipsa est, & à me & omnibus peritis Chymicis esse judicatur. Quod autem quis objicere posset, allatas probationes sibi neutiquam satisfacere, nec etiam demonstrare, quod hoc Solvens ad Philosophicum opus etiam aliquid commodi conferat: Ei responsione mea non occurram, nec exploratoribus scrinium meum compilandum exponam, ut Arnoldus Lullio fecit; Sed Secreta in Secreto loco relinquam. Satis multa dixi, atque etiam dico in meo de Concentratione cœli & terræ tractatu. Qui dicta non intelligit, imò adhuc contemnit, non est cur se Adeptis, & Hermeticis filiis annumeret, quippe cui apud Farnerianam sodalita-

tem, & porcinum lintrem potius manendum erit.

*Usus, potestas, & vires medicamentorum
ex Vegetabilibus, Animalibus, & Mineralibus,
quæ supra docuimus.*

Quantum ad Vegetabilia attinet, pauca ex
his sunt, quibus correctione per Solvens
Universale opus est. Nam quæ naturâ suâ salu-
bria & sana sunt, nullo medicamento indigent.
Rosmarinus enim, amaracus, salvia, thymus, &
similes herbæ correctione non egent, & secun-
dum modos in prima parte à me præscriptos in
Essentias suas suaves deduci possunt. Herbæ au-
tem illæ, quæ fortiter operantur, & ad usum
medicum adhibitæ, periculo non carent, quales
sunt hyoscyamus, cicuta, mandragora, opium,
tabacum, napellus, cocculi de Levante, nuces vo-
miciæ, &c. correctione bona emendentur, oportet;
alias haud tutò intra corpus sumi possunt. Si
Igneo Menstruo operante, ut in præcedentibus
monstravimus, solvantur & corrigantur, sine om-
ni discrimine, & quàm tutissimè intra corpus su-
mi possunt, & in medicinâ mirabilia præstant.
Quicquid antea venenum fuit, postea est anti-
dotus venenum domans. E. gr. hyoscyamus,
mandragora & opium natura suâ stupefactivam
vim obtinent, spiritum vitalem supprimunt, hu-
midum radicale inficiunt, nimium somnum con-
ciliant,

ciliant, imò perpetuo somno vitam claudunt : Sed igneæ aquæ viribus correctæ illæ herbæ, & veneno suo spoliatæ non amplius nocent, sed omnes internos & externos dolores sopiunt, concitatos ac iratos Spiritus vitales sedant, omnia inquieta suavi quiete componunt, venenatos humores per sudorem ex corpore expellunt, & cunctis in statum quietum redactis multis morbis medentur. Cicuta, napellus, cocculi de Levante & nuces vomicæ non solum lethalem somnum, verum etiam vomitus vehementissimos, & punctiones acutissimas in corpore excitant, sensibus & intellectu hominem privant, ac tandem mortem ipsam afferunt, si nimia quantitate in corpus veniant, & per vomitus vehementes non eliciantur. Sed herbæ tales correctæ venenumque in salubria medicamenta mutantes, tam horribilia, doloresque summos excitantia, ac mortem inferentia symptomata amplius non causantur, sed innoxio & insensibili modo totum corpus penetrantia omnes obstructions tollunt, omnia noxia per sudorem; urinam, ac sedes ex corpore ejiciunt, viscera interna ab impuris humoribus purgando liberant, & occultos morbos feliciter tollunt. Si antea caput gravedine summa onerantur ac insanum & amens reddiderunt jam illud mundant, purgant, à gravibus & noxiis vaporibus liberant, cerebrum corroborant, & ingenium aut memoriam melius reddunt; Ità quod ante correctionem corruperunt, jam post eam

emendant, & reficiunt. In eam tamen hæc accipienda partem, ut in ejusmodi medicamentorum usu etiam necessaria cautione adhibita probè provideatur, ne modum excedendo quid erroris committatur, cum ludere ejusmodi medicamentis penetrantibus non liceat.

Fortissima medicamenta purgantia, ut esula, cataputia, Staphisagria, Gummi gutta, ac similia in hoc Menstruo soluta & præcipitata vehementem & quasi venenatam qualitatem suam amittunt, & tuta ac lenia purgantia evadunt. NB. hoc, quantum ad solutionem hanc attinet, hic animadvertendum est, cum semen esulæ, cataputiæ Staphisagriæ, ut & Gummi gutta, ac Scammoneum pinguem ac resinofam naturam obtineant, non acido Nitri Spiritu sed Liquore Nitri Fixo, aut melius Spiritu Vini per Nitrum Fixum corroborato & alcolifato solvenda, ipsoque Spiritu acido præcipitanda esse. Sic eodem Spiritu Vini Nitri Fixi adjumento fortiore reddito omnia Gummi qualitatem pinguem habentia, & è contrario illa quæ pinguia non sunt, Spiritu acido solvi, & contrario suo liquore præcipitari possunt. Ità quoque omnes amari succi, ut Aloë, Myrrha, ac similes, eodem soluti & correcti suaviolem & gratiolem saporem acquirunt. Insuper etiam gravissimè olentibus Gummi, ut asæ fœtidæ, aliisque ejusmodi fœtentibus animalium, & vegetabilium rebus corrigendis, fœtore suo gravi spoliandis, & in odorem gratum convertendis.

tendis. Adèd nonnulla etiam fœtorem ingratiſſimum emittentia ità immutari poſſunt, ut jucundum odorem poſteà ſpirent. Quanquam autem antè plures annos in primo libro Furnorum, ubi de Spiritu Salis agitur, hujus laboris mentio facta eſt, eodem tamen non ſuperſedebo, ſed in ſequutura hujus meæ Pharmacopœæ tertiâ Parte plures, & magis compendioſos effectui talia dandi modos deſcribam, cò ſtudioſum jucundorum, & efficaciũ medicamentorum relegans.

Quoad animalia, carni bubulæ, vervecinæ, porcinae, gallinarum, anſerum, & reliquorum culinæ inſervientium animalium, piſcibus & avibus multa correctio ut adhibeatur, neceſſe non eſt. quæ annum ſuperant ætate animalia, aut quæ proſectiora ſunt, aqua, ſale, aromatibus, condimentis, vino vel aceto probè elixentur, juriõra veru affixâ aſſentur. Hominibus bona valetudine præditis non nocent, ſi iisdem ipſis veſci, ac bonum vini, aut cereviſiæ melioris notæ hauſtum addere licet, ut quæ in gutture reſidua hærent, eluendo, in ſtomachum promoveantur.

Venenatorum vermium, & inſectorum ſiquis in medicina uſus eſſe debet, quoniam nonnunquam etiam plus, quàm vegetabilia, in medicina præſtant, ut experientia teſtatur, ea tamen ſine correctioe non adhibenda. Sed hic non culinariam correctioem intelligo, cui perficiendæ vinum, ſaccharum & aromata ſe offerunt; verum talem, in qua omnia unà manent, & ab Igneo

Menstruo corrigantur & emendantur, idque sine ullius alius rei additione, ut supra docuimus. Sic correctæ non solummodo tutò, sed etiam majore multorum ægrorum auxilio & solatio in desperatis morbis ad medicinam usum suum conferunt, & authoribus suis majorem gloriam conciliant. Lippis & tonsoribus notum est, quid interdum lumbrici, scarabæi, cantharides, afelli, & similia urinam promoventia insecta, cruda, sicca, in pulverem redacta, & ægris propinata efficiant. Qui lumbricorum copiam colligendi causa eosdem quærit, baculum terræ infigit, & vermes, eundem agitando inquietat. Hoc itaque ipsi sentientes se devorandi causa talpam adesse putant, ac catervatim ex terrâ prorumpunt, ut capi facile possint. Si cui vermes ipsi nausæ essent, terram capiat, quam lumbrici post calidam pluviam verno tempore instar tuberculorum plurimorum supra terram ejecerunt, quasi dicentes, hujus terræ gratia nobis vitam relinque, & ex ea essentiam extrahe, quæ tibi perinde utilis erit, ac si nos sumas. NB. Hanc terram merulæ quærunt, suisque pullis in nido cubantibus afferunt, quod non facerent, si nihil boni contineret, quippe quæ vermes potius ipsis allaturæ essent. Deus & Natura nil frustra faciunt. Canis, qui multa ossa devoravit, locum aliquem purum quærit, ubi suum stercus deponat, sive in lævi lapide sive in gramine: quasi dicturus, hoc tibi, gratias pro cibo, quem mihi largiris, agens, exhibeo:

beo : serva , & eo utere ut scis. NB. Maximæ animalium vires sitæ sunt in ipforum excrementis, & non in carne. Excrementa sequuntur corporum superflua, qualia sunt in hominibus capilli, dentes, & ungues; in bestiis capilli, dentes, ungulæ & cornua, in avibus ungues, & plumæ, &c. Quod vermis majalis podagrâ, & calculo liberavit Doct. Wierus peculiarem tractatum edidit de arthritide, vagis artuum doloribus, intrinseco, & occulto scorbuto, aliisque ejusmodi morbis diuturnis, & vulgari opinione, incurabilibus, quos majalium vermium, aut scarabæorum unctuosorum medio remove docuit. Nec abs re quidem est, quod tam abjectis, & contemptis vermiculis plus quandoque quàm pretiosissimis, & maximè æstimatis vegetabilium compositionibus effectum sit. Crudi & non correcti hoc faciunt: Si verò lumbrici, ac cumprimis hostes ipforum, nigri, læves, multos pedes habentes & lumbricis succum & vires exugentes illi vermes, ut & lati, versicolores, venerei illi vermiculi, quorum superius mentio facta, Igneo Menstruo corrigerentur, non modò urinam & calculum tutò ac sine noxâ propellerent, sed etiam virilem naturam mirè corroborarent, & multis debilibus equitibus solatio essent. Correcti scarabæi virides, cantharides, & muscæ virides, naturæ venereæ omnes non tantum calculum & urinam pellunt, sed etiam in podagra, arthritide vaga, & aliis gravibus morbis, qui altas jam radices egerunt,

mirè vires suas exercent: omnium tamen efficacissimè niger & tardè repens ille vermis Majalis, sive scarabæus unchiosus, quem sufficiente copia Majus & Junius suppeditant. Res tota in eo consistit ut vermes tales Liquore Alkahest probè corrigantur, & parentur, antequam in usum veniant, Scarabæi magni, & cornuti, nucum, cerasorum, & prunorum succo ac resinis viventes, qui toti balsamicæ sunt naturæ, si correcti sunt, ut intus, & exterius exhibeantur, maxime suadeo, nempè quando membra interna & externa vehementibus punctiõibus, & doloribus maximis cruciantur. Formicæ salubrem & efficacem balsamum possident, & internis æquè ac externis doloribus medentur. Ex iis præcipuæ sunt quæ in sylvis abietibus & pinis abundantibus commorantes earundem arborum resina vitam sustentant, nec reliquarum more foliis & gramine vescuntur, sed æstivis mensibus resinarum illarum grana copiosa in cavernulas suas congerunt, hyberno tempore sibi alimento futura, quæ sylvarum istarum incolæ cognita habent, conquirunt, & mastychis loco Pharmacopœis vendunt. Nam efficacia, viribus, forma, & odore Mastychi ex India venienti respondet, quo Gummi forsan nobis non opus foret, si hoc nossemus, quæreremus, & usurpare sciremus. Horum & similium insectorum copia & varietas est magna, quorum in medicina magnis proculdubio usus esse posset, quæ cum tanta copia, ut ve-

getabi-

getabilia, & mineralia, acquiri nequeant, usu eorum supersedetur, utpote quæ rarò quærentur. Nec etiam necessarium est quærere & longè petere ea, quæ præsentia antè oculos versantur. Cuncta, quæ hîc scribo, eò spectant potissimum, ut demonstrarem, omnia venenata animalia corrigendi, veneno spoliandi, & in medicamenta salubria mutandi vires inesse Menstruo Universali, in cuius honorem & gloriam hæc conscribere coactus sum. Quod in venenata Mineralia operationem dictam exercent, jam satis superque notum est, ut ex solo etiam Antimonio clarissime elucet, quod bis vel ter vulgari Nitro crematum nigrore suo penitus viduatur, & albidissimum colorem induens pulvis evadit diaphoreticus, & ἀλεξίκακον. Idem usu venit Arsenico & Auripigmento venenis vehementissimis, quæ paucarum horarum spacio ita mutari possunt, ut postea sine omni noxa & periculo intra corpus sumpta venena maxima debellant, & expellant. Quanquam non opus est, ut venenata illa subiecta adhibeantur, cum alia plura media suppetant. Sufficit demonstrasse, Nitro tantas inesse vires, ut cuius vis vegetabilis, animalis, & mineralis naturam venenatam invertere, ac venenum in salubrem medicinam traducere possit. Quoniam animalium vires vegetabilium efficaciam superant, & his duobus mineralia superiora sunt, in medicina jure in usum veniunt illa mineralia, quæ efficacissima, suavissima & tutissima sunt.

Interim animalia & vegetabilia suum honorem, & locum, ut retineant, volumus, quorum discrimen ostendendo, ut proximo nostro recte & sincere inserviamus, necessitas prolixiorum explanationem postulat. In genere igitur notandum: Quò maturiora sunt mineralia, juxta cum animalibus, & vegetabilibus, & quo propius soli admota sunt, & in eo morantur, eò tutius & securius intra corpus sumi possunt. Omnes herbæ, vermes, & animalia calido aëre gaudentia, & in eo commorari amantia tanto, veneno nunquam infectæ sunt, quanto illæ, quibus obscura, umbrosa, & tenebrosa loca magis arrident. Nam Napellus, Mandragora, Cicuta & similes herbæ nunquam, aut certe rarissimè alibi, quam in tenebris & umbra obductis locis reperiantur: Maxime venenata animalia & vermes in terræ foraminibus & speluncis frigidis & obscuris lubentissimè commorantur, & ob aëris calidi defectum venenata manent, ac necessario generi humano damnum afferunt, Nitri autem fixi liquore digesta venenatam suam qualitatem deponunt, & medicamenta salubria fiunt. Omnis igitur rerum maturatio in calore, venenum verò in frigore consistit, quod vinum & arborum fructus testantur, quibus Solis calore ad maturitatem perductis homines sine noxa vesci possunt, crudis & immaturis vescentes stomachum suum corrumpunt. Quicquid autem hic de animalibus & vegetabilibus dicitur, de mineralibus & metallis immaturis

maturis intelligendum quoque est. Quò immaturiora & crudiora, eo magis nocent, & medicinæ faciendæ ineptiora sunt. Ac metalla quod attinet, de gradu ad gradum perfectionis finem petunt, quemadmodum infans sensim ad ætatis gradum summum pervenire solet. Sicut autem apud hominẽ in virili ætate constitutum plus reperitur, quam apud infantem: ita & apud mineralia & metalla longo temporis successu maturationem suam adipiscentia. In quibus cum tutissima, suavissima, & efficacissima medicamenta inveniri possint, necessarium duxi ipsorum dignitatem & gradus paucis detegere, & quasi scalam quandam ostendere, in qua metalla consistunt, & qui ex ipsorum signatura perfectio, quam gradatim consequuntur, agnosci potest. Metallorum mineras arbori similes est judico: Saturnus radix est, Mars truncus, Jupiter cortex arborem vestiens, Mercurius inter corticem & truncum hærens succus, Venus folia viridia, Luna flos, & Sol fructus. Veteres Physici metalla 7 præcipua cum 7 Planetis compararunt, quæ comparatio optimè quadrat, cum & Planetæ & metalla sibi mutuò respondeant. Chymici Saturno plumbum, Jovi stannum, Marti ferrum, Veneri cuprum, Mercurio argentum vivum, Lunæ argentum, & Soli aurum adscribunt. Quemadmodum verò ipsi splendore, virtutibus, & aliis rebus Planetæ se mutuò antecedunt, ita & metalla, quod natura ipsorum docet, & signaturæ discrimen

men ipsorum innuens testatur. Veteres certè, quando rem perfectam designare voluerunt, rotundo circulo eam notarunt, ac quanto imperfectior res indicanda erat, eo minorem rotunditatem eidem attribuerunt. Solis nota hæc est: ☉, circulus nimirum in medio punctum ostendens. Circulus perfectionem auri, punctum in medio circuli perfectionis originem signat. Lunæ sive argenti signum hoc ☾ dimidiis duobus circulis constans dimidiam perfectionem loquitur: Ita etiam cum cæteris metallorum signis & signaturis comparatum est. Quò magis ad rotunditatem accedunt, eò perfectioni propiores sunt, & vice versa. Sol omnibus stellarum nobilissimus nobilissimum quoque metallum aurum nempe efficit: quod deinceps etiam de aliis metallis observandum. Quo perfectiora autem sunt metalla, eo meliora ex eo existunt medicamenta. Saturnus sive plumbum interno corpori haud multum conducit, nisi in Peste, & aliis calidissimis morbis. Externo corpori applicatum humidos corporis affectus, & ulcera humida siccat, ac calori omnibusque inde orientibus affectibus externis medetur. Jupiter sive Stannum aliquanto calidius Saturno, sed tamen etiam admodum siccum: Mars sive ferrum calidum & siccum, Venus sive Cuprum humidum est & calidum, Mercurius sive Argentum vivum calidius & humidius, Luna sive Argentum mediocris caloris & humiditatis, Sol sive Aurum tandem temperati

caloris

caloris, & humiditatis. Si quid boni jam ex Au-
 ro conficitur, cor tanquam nobilissimum corpo-
 ris humani membrum roborat; Pari ratione Ar-
 gentum cerebro, Argentum vivum epati, Stan-
 num pulmoni, Ferrum felli, Plumbum lieni,
 & Cuprum renibus vires sufficit. Sic veteres
 Philosophi & Medici metalla distribuerunt &
 distinxerunt, quæ in statu suo relinquo, quamvis
 forsan adhuc nonnulla alio modo distinguere
 possem. Sed tam diu manere possunt, donec
 Elias Artista adventu suo nos ex erroribus no-
 stris expediat. Ex mineralibus primum nobili-
 tatis locum obtinet Antimonium, auri primum
 Ens verum, in quo omnium vegetabilium, ani-
 malium & mineralium virtutes collectæ, & con-
 centratae sunt, ut signatura ejus indicat. Signa-
 runt enim id Philosophi sphaera rotunda, qua ter-
 ra depingitur, cum impositâ cruce propterea pro-
 culdubio, quod terra nullum ad medicinam sub-
 jectum aptius unquam produxit, ut omnes veri
 Chymici testantur, sicuti in eorum scriptis lege-
 re est, ac in primis Basilii Valentini curru Trium-
 phali de Antimonio, quem in hujus mineralis ho-
 norem scripsit. Idem testatur Philosophus ille
 dicens: Aurum & argentum vulgare non fa-
 ciunt, nisi ipsorum Primum Ens illud efficiat. An-
 timonium autem auri verum & genuinum Ens
 primum esse testantur non solum omnes Philo-
 sophi sed etiam experientia ipsa quotidiana, ex
 quâ luce meridiana clarius patet, rarò antimo-
 nium

nium aliis in locis reperiri, quàm in ipsis fodinis auri, nec ullum prætereâ Antimonium dari, quod auro non prægnans sit, ità tamen, ut aliud plus auri, aliud minus contineat. Imò inter auri venas ipsas Antimonium sæpè occurrit, ac proinde quasi immaturum aurum jure vocari potest. Ipse frustum venæ aureæ vidi, quod ex aurifodinis erutum plura continebat pondo aut libras, ac in uno latere aurum purum duræ silici mixtum, in altero verò ipsam antimonii venam nigram. Est locus in Germania Goldgranach appellatus, prope quem in sudetis montibus, Germanis Fichtelberg appellatis, olim multum auri inventum est, hodie autem solum antimonium duris silicibus & scopulis insidens effoditur. Huic immixta est marcasita aurea, quæ ab eo separata, & debito modo præparata optimum evadit medicamentum, de quo postea mentio fiet. Si autem & hoc experientiæ quotidianæ testimonium nobis defset, testem tamen habemus ipsam veram Alchimiam firmissimè asserentem, quod artis adminiculo ex antimonio aurum verum elici queat. Nec verò hoc solum ars illa incomparabilis præstare potest, nimirum quod antimonium ad veram auri maturitatem perducere soleat; sed etiam ità aurum, animam extrahendo, ita mutet, ut non amplius sit aurum, sed & à quovis antimonii regulo ob formam, volatilitatem, naturam, & proprietates discerni planè non possit. Quamvis autem vel infiniti homines his meis dictis contradicaturi essent,

essent, nunquam tamen à sententiâ meâ me abducent, qui credo, quæ oculis meis vidi. Pluris est oculatus testis unus quam auriti decem. Qui his contradicunt, nullis aliis fundamentis nituntur, quàm iis, quæ legendo, & audiendo posuerunt, & experientiæ ipsi neutiquam respondent. In mea sententia constans permansurus re ipsa demonstrabo, nullum in rerum natura subiectum reperiri quod in Medicina Antimonio præponi queat, si in veram suam Essentiam debito modo deducatur. Non præparatum, & adhuc crudum venenum merum, ejusque usum cum magno periculo conjunctum esse fateor. Qui vitro ejus vulgari, aliisque ejus rudi modo præparatis medicamentis ad medicinam utuntur, ac damnum agris inferunt, sibi, non antimonio, culpam adscribant necesse est. In Miraculo meo Mundi, ut & prima Pharmacopœæ Spag. parte medicamenti ex antimonio parati mentionem feci, illudque panaceam appellavi. Superavit hoc captum plurimorum rudium, & ignorantium hominum, quibus verisimile videri non potest, in tam contempta & abjecta re tam admirandæ efficaciam medicamentum latere, quod tanto Panacææ titulo insigniendum esset: præcipuè cum nonnulli imperiti homines hujus panacææ loco crudum antimonium agris exhibuerint, & meam panaceam esse dicendo homines sceleratâ audaciâ fefellerint, ac hoc pacto meam veram medicinam apud plurimos in odium & contemptum adduxe-

duxerint. Ex his est infidus ille Farnerus haud minimus, imò cæterorum antesignanus quem maculam & scandalum aliorum jure appellaveris. Per me quidem antimonium odio prosequi unicuique liceret: Sed quoniam illud jam laudibus extuli, & res ipsa etiam proximi emolumentum concernit, intermittere non possum, quin laudes ipsius adhuc majori præconio efferram, & re ipsa stabiliam, medicinam ex eo talem concinnari, qualem ego descripsi, ac proinde unicuique sine præjudicio aliquo de veritate judicanti fatendum esse, quod nullum melius, efficacius, & magis innocuum, ac viliori pretio acquirendum medicamentum divitibus juxtà cum pauperibus suppetere possit, nimirum, ut par est, præparetur, & exhibeatur. Ut antè bonorum medicamentorum studiosus videat, quod non in antimonio solo, sed etiam in aliis subjectis labores meos triverim, antimonii præparationibus adhuc aliorum subjectorum præparationes, usum, & efficaciam describendo adjungam, & ipse in humani generis, ac ægrorum utilitatem medicamenta illa paranda, & inter egenos distribuenda curabo. Hac ratione conscientia meæ satisfaciens non accusabor, quod concreditum mihi talentum ex proximi odio & invidia defoderim. Si quis alius quid boni habet, illud in commune conferat, & misericordia commotus proximo suo inserviat. Sin nihil habet, aut nihil melius novit; horum contemptu supersedeat, nec ea contemnat,

hât, quæ ipsi ignota sunt: Quin ægros miseros
 iis non privet, quæ ipsis dare non potest, ut vir
 honestus & pius maneat. Quantum autem ad
 medicamenta attinet, de quibus hîc agetur, ea
 pauca quidem sunt, sed talia, quibus post Deum
 confidi potest.

De Panacea vulgari ex antimonio paranda an-
 tehac scripsi, & ejusdem parandæ rationem do-
 cui. Cum verò descriptio diversis tractatibus
 dispersa, & obscurior sit, nec unus quis illos tra-
 ctatus omnes habeat, eam descriptionem hîc re-
 petere, & in hunc tractatum conjicere consultum
 duxi. Præparatio maxima ex parte in calcinatio-
 ne per nitrum consistit, quod antimoniî vene-
 num, & immaturam qualitatem corrigit, & im-
 mutat. Postea per Spiritum Vini pura pars extra-
 hitur, & extracta per abstractionem Spiritu Vini
 liberatur, ac tener, & spadiceus fit pulvis, qui
 efficere potest, quæ ipsi hîc adscribuntur. Manè,
 antequam quid cibi capiatur, vino, cerevisiæ, ca-
 lido alicui jusculo, ovo sorbili, vel pomo asco-
 mistus absorbetur, sequente aliquot horarum je-
 junio, donec ejus operatio absoluta fuerit. Dosis
 est $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, 1, 2, 3 aut 4 granorum ad summum, &
 quidem ratione ætatis & morbi, una vice; qua de
 re Lector Benevolus in primâ hujus Pharmaco-
 pœæ Spagyricæ parte, & in Miraculo Mundi plu-
 ra inveniet, quæ in ægrorum commodum hic
 etiam apponam.

De communi hujus Medicinæ usu.

UNiversalis hæc medicina in omnibus etiam recens natorum infantum, & senio confectorum æquè ac fortium hominum morbis naturalibus tutò, & sine omni periculo, adhiberi potest, & quidem in dosi minima, quæ nemini fastidium aut nauseam movet, ut vulgarium potionum pocula integra exhausta facere solent. Nam dosis ista 1. 2. 3. aut ad summum quatuor grana non excedit, & commodè jusculo alicui calido, vino, cerevisiæ, aquæ, vel lacti in cochlearialiquo, prout ægri ratio fert, mista sorbetur. Diversis modis operationem suam absolvit, prout quis cupit, aut ægro opus est, vel morbus postulat. Nam dosis hîc præscripta si observetur, invisibili modo fit operatio, dum radicale humidum roborat, & purgat, & omne noxium mirabili ratione sensim ex toto corpore expellit, si quotidie, aut post alterum vel tertium diem in usum adhibeatur, singulis diebus semel, prout cujusvis conditio & ratio illud permiserit. Ab omnibus noxiis casibus & morbis unumquemque defendit, & ne minimam auram venenatam admittit. Si verò dosis augetur, etiam visibili operatione vires suas exerit, & per sudorem, aut urinam, & sputum, quandoque etiam per superiora & inferiora omne noxium exturbat, operationemque suam pro lubitu cujusvis exercet, & dosios augmenta-

gmentationem aut diminutionem sequitur, ut utramque morbi ratio postulaverit. Dosi admodum exigua, & sine visibili operatione multos morbos, imò maximam eorum partem sanare solet. Sunt verò morbi, qui altas radices egerunt, atque ideò etiam visibilem operationem requirunt, cum exigua dosi, quæ invisibiliter operatur, penitus expelli non queant. Ideò cuique, quem hujus medicamenti præparatio & administratio occupatum tenet, accuratè hoc observandum est, ut in administrando hoc medicamento modi rationem habens eundem nec excedat, nec minuat, ac rectè faciendo laudem & gloriam consequatur.

Ut clarius tota res percipi, & intelligi queat, certioribus circumstantiis, ejusdem medicamenti usum quem mihi experientia sæpius demonstravit, in nonnullis morbis gravissimis, ob oculos ponam, ut ægris consulatur, & eò minus erroris committatur.

In Peste, aliisque æstuosis, ac contagiosis febribus, post auxilium divinum, hoc medicamentum quotidie dimidii grani ab infantibus, unius ab iis, qui mediocris sunt ætatis, & duorum, aut ad summum trium granorum dosi sumptum unumquemque præservat. Sin verò aliquo istorum morborum correptus aliquis fuerit, pro ætatis ratione dosis duplicanda, aut triplicanda, ut æger probè tectus sudare possit. Si unâ vice morbo liberatus non fuerit, proximè sequenti, aut al-

tero die ejusdem medicamenti dosis repetenda, & sic porrò pergendum est, donec morbus debellatus ejiciatur.

2 Præservandi, & curandi modus hic non solum in Peste, sed in omnibus contagiosis, & frigore aut æstu impetum facientibus morbis, & in omnibus cujuscunque generis febribus observandus est. Aliis medicamenti ægri non indigent, cum hoc satis potens & efficax sit, si seriæ preces ei adjungantur, ut horribilem, & abominandum illum morbum, pestem nimirum, ut & pleuræ affectum pungentem, cum febribus vulgaribus, Deo adjuvante abigat: Imo ex cæteris medicamenti etiam optimis nullum est, quod huic præstet.

3 In epilepsia infantulorum, quorum auxilio tali destitutorum magnus numerus morte abripitur, panacæa hæc expertissimum & certissimum est remedium, mox post partum recens nato infantulo octavæ aut quartæ partis grani unius dosi in pauco lacte, aut butyro non falso calido in os insertum, quod tertio, & octavo post die repetendum est. Si autem post aliquot dies, septimanas, aut menses paroxismus iterum sentiatur, dosis aliquanto validior, si infantulo opus fuerit, toties exhiberi poterit, usque dum morbus abactus recesserit. Omnibus matribus hoc medicamentum maximè commendo, quandoquidem pluri mi infantes aliàs satis sani & valentes sine auxilio aliquo mortis violentia abripiuntur. Medicorum

rum nonnullorum error hîc jure taxandus est, qui infantulis vitra aquâ perlarum nullis viribus polente plenâ, lapidis bezoar pulverem cum vel sine aqua, & similes res inutiles infundunt.

Provectioris ætatis homines quotidie unius, duorum, aut trium granorum dosi utantur, se ipsis commodum fuerit; sin minus, secundo, aut ad minimum quarto die post dosin iterent, idem tam diu faciendo, usque dum morbus victus abierit. Non necesse est, ut aliquid aliud adhibeant, hoc tantummodo observantes, ut illo die, quo hoc medicamento usi sunt, frigidum aërem vitent, & 3. aut 4. horas ad minimum à cibo abstineant.

In lepra & similibus morbis detestandis, quocunque nomine etiam appellentur, ac omnigena scabië nullum reperitur remedium, quo sine omni molestia & labore affectus isti facilius tollantur, si hoc unum excipias, quod nunquam sperato effectu carebit, si æger earum adhuc est vitium, ut curam sustinere queat.

In detestando & venenato morbo meretricum, qui Morbus Gallicus appellatur, hoc medicamento nil tutius, nil securius adhiberi potest, si dosis eousque, tantum augeatur, ut non solum validus sudor erumpat, verum etiam vomitus & sedes excitentur, ac alternis diebus medicamentum exhibendo tam diu pergatur, donec æger convalescat, quod 8. vel 14. diebus fieri potest.

Hydrope obrutus æger quotidie dosi una utatur,

tur, & aliquot horas post medicamento usum a cibo abstineat, quod & in aliis morbis factu necessarium est, sed non tam fortiter, ut gradatim tantummodo ab uno grano ad alterum ascendatur, usque dum nausea sine vomitu exoriens moneat, quantâ dosi ægro opus sit, aut quantam ipse ferre queat. Quod cum sit, postea dosis uno aut altero grano diminuenda, & diminutio eousque continuanda, usque dum omnis aqua per sudorem, urinam, & sedes exturbata, & æger pristinae valetudinis compos factus fuerit. Nec est, quod quisquam dubitet, an hic morbus, nisi planè deploratus fuerit, solâ hæc meâ panacæa radicitus tolli possit, cum experientia illud sole meridiana clarius demonstrare soleat.

In Podagra morbo cum leprâ & hydrope apud Medicorum vulgus incurabili habito hoc medicamentum admiranda operatur, & brevi temporis spatio plura efficit, quàm quis opinari aut credere possit, si modò rectè adhibeatur. Brevis enim tempore affluxum noxiorum humorum retrahit, & invisibiliter ex corpore humano educit, itâ ut de die in diem dolores pedetentim remittant, tumores minuantur, & paroxismus tolerabilior evadat, tardius revertatur, ac tandem penitus evanescat. In Dosi observanda ea, quæ in hydrope modò docuimus, nimirum ut uni grano quotidie augmentum dictum accedat, ac tandem adveniens nausea dosin uno ac altero grano diminuendam ostendat. Æger hoc quotidie jeju-

no semper stomacho faciat, in calore se contineat, ac quatuor horas post medicamento usum à cibo abstineat, necesse est, quam diu opus fuerit. Hæc, quæ dico, plures forsan offendent credituros, fieri omninò non posse, ut talis ac tantus morbus ab omnibus ferè incurabilis habitus, dicto medicamento extirpari possit: quam ipsorum opinionem in malam partem interpretari nequeo, cum & ipse ante paucos adhuc annos, priusquam hujus medicamento miram efficaciam expertus eram, eadem opinione imbutus fuerim. Sed postquam experientia me aliud docuit, ut aliter jam judicare possim, verè ac sanctè assero, quod hic morbus neutiquam incurabilis sit, sed bono & commodo medicamento (si modo non nimium inveteratus fuerit, & ægri vires ob senectutem & imbecillitatem medicamento operationem ferre non recusent, & Deus ipse benedictionem suam non subtrahat) si non radicitus extirpari, maxima tamen ex parte expelli possit. Non est autem cur aliquis sibi persuadeat, si panacea hac utatur, perinde esse, sive sobriè vivat, sive quotidie noxiis, & vetitis cibis stomachum suum farciat, & vinum pro lubitu ingurgitet. His toto cælo errantibus vel ipse Philosophorum lapis morborum omnium extirpater decantatissimus adjumento foret. Quicquid enim præstantissima ejusmodi medicamenta antè meridiem emendant, & corrigerent, illud pomeridiana crapula, & copiosus cibi & potus excessus iterum destruet

ret & corrumperet. Nec locum hic etiam habet eorum opinio, qui putant ab hoc morbo se liberos fore, si modo à vini usu planè abstineant. Nam non semper vini potus hunc morbum procreat, cum notissimum sit, hoc morbo affligi quandoque etiam pauperrimos, qui nunquam vinum biberunt. Unde non soli vino culpam imputandam manifestum est. Unaquæque repletio, sive vino, sive cerevisia nimia fiat, morbum quidem procreare, & augere, sed non sola potest. Plures aliæ sunt causæ, ex quibus hic morbus exoriri solet. Ira frequentior profecto viscerum internorum, œconomiam vehementissimè perturbat. Libido, & frequens sexus sequioris usus, qui plerunque tanquam pedissequs ebrietatem comitatur, vires corporis vehementer enervat, & debilitat. Hinc natura enervis & debilis quisquiliis & excrementis copiosis, ac à nimio potu & cibo relictis ex corpore expellendis non sufficit, ac proinde excrementis illis in corpore manentibus, & pro lubitu vires suas exercendo gravissimos morbos procreantibus non resistit. Nam qua parte natura imbecillior est, ea hostis primum impetum facere studet, ut proverbio Germanorum vulgari hîc sit locus, Sepem quisque conscendit, quâ parte humilior est. Idem plærumque in hujus morbi procreatione usu venire solet, quando nimirum corpus nimio cibo & potu gravatur, & repletur, nimia vini fortioris ingurgitatione obruitur, & mox sequente coitu

immq-

immoderato maximè debilitatur. Etenim Natura hoc pacto debilitata satis virium non habet, ut expellat excrementa illa residua, quæ summo totius corporis damno & incommodo vires acquirunt, & sibi sedem fixam parant, quod probè de hoc morbo notandum est.

Porro Medicamentum hoc longè efficacius, quàm omnia alia medicamenta, resistit omnibus lienis & hepatis obstructionibus, quæ sanguinem corrumpunt, & gravissimos morbos, ut scorbutum, dolores arthriticos, erysipelatas, diuturnos capitis dolores, membra debilia, frætentem anhelitum, & apud mulieres matricis suffocationem, mensium suppressionem, cordis palpitationem, syncopen, lipothymiam, vertiginem, & similes plures cognitos, & incognitos morbos excitant. His morbis omnibus dictum medicamentum medetur, pro morbi ratione sæpius aut rarius singulis septimanis adhibitum, & miros effectus producat.

Præterea hoc medicamentum omnibus illis commendo, qui Chirurgiæ operam dant, ut ejus tanquam summi remedii, quod nancisci possunt, rationem habeant. Nam quotidie dosi parva vulneratis propinatum omnia recentia carnis vulnera sine ulla ratione potionum vulnerariarum adjuvamento, & externorum, ac ex plurimis simplicibus compositorum emplastrorum impositione sanat. Omnia enim symptomata prohibet, sanationem ab interiori fundo ad exterioriorem partem promo-

vet, & consolidationem absolvit, quod tamen de iis vulneribus intelligendum, in quibus ossa non læsa aut fracta sunt, quandoquidem ad hæc & manualis ars requiritur, quæ ossa fracta iterum componat, & reponat. Profundæ item punctiões more solito, & ut ipsæ operationes Chirurgicæ postulant, turundis necessariis obturandæ sunt. Præterea nihil externi adhibeatur necesse est, nisi propria ægri urina, & aqua salsa, quibus vulnera lavanda, & post abluionem puro linteo tēgen- ga, ne ab aëre frigido lædantur.

Si autem vulnera periculosa & nimis magna essent, ipsis adhuc balsamus aliquis vulnerarius, & emplastrum ex floribus mineralium aut metallorum, cera, terebinthina & oleo compositum (qualia emplastra in aliis meis scriptis componere docui) adhibendum est. Ita non necesse est, ut tot olea, unguenta, emplastra, & similia vulneribus recentibus applicentur. si hoc nostrum medicamentum quotidie vulnerato alicui absorben- dum detur.

In apertis, fistulosis, putridis, & foetentibus ulceribus cum admiratione hoc medicamentum officio suo fungitur, nec externis remediis ullis opus est, nisi balsamo aliquo minerali, ulcus purum conservante, & communi ex cera, & terebinthina emplaistro aërem frigidum arcente. Sic enim hoc medicamentum ab interno fundo sanationem ordiens eam feliciter usque ad externam cutem deducit, & omnia ulcera, sine ullis
aliis

aliis quàm dictis remediis externis penitus consolidat, & perfectè curat.

Postquam autem ea mentem meam incessit meditatio, quod non cujusque sit medicinam præscriptam parare, & tamen plurimi inveniantur, qui ejusdem participes reddi velint, consultum mihi visum fuit hanc adjungere admonitionem, & ab iis, qui hoc medicamentum parare noverunt, postulare, ut eos, qui modum præparationis ignorant, ejusdem etiam Christiana dilectione moti participes reddere non graventur; Non autem perversi mundi more suo proprio commodo tantum studeant, & divitias corradant, sed impensis sumptibus, & laborum præmio æquo & honesto contenti sint. Quia etiam medicamentum sæpe dictum tam in forma pulveris quam in forma liquida in alia loca transmissum non ab unoquoque debito modo adhiberi posset, dum in guttarum mensuratione & granorum ponderatione error facile committeretur, & aut plus aut minus applicaretur, necessarium omnino duxi, ut tanto minus in ejusdem administratione erroris committatur, illud in pilulas redigere, ita ut una pilula unum granum, duæ duo grana, & sic deinceps conficiant, & ægro mensuratione, & ponderatione opus non sit, sed tantum pro morbi ratione, ex præscripto meo una, duabus, tribus, quatuor, aut pluribus pilulis una vice uti queat.

Atque hæc sunt panaceæ meæ ex Antimonio
confe-

confectæ virtutes præcipuæ : Quæ restant, & hic brevitatis causâ omittuntur, ex circumstantiis descriptis facilè ab unoquoque judicio non carente intelligi & agnosci possunt. Earum tamen etiam in hujus tractatus libro primo facta est mentio. Ideo adhuc testor, quod omnia, quæ huic medicamento adscripsi, imo longè plura (si benè ac ritè paretur, & administretur) illud præstare & efficere possit, præcipuè si seria divini Nominis invocatio accesserit. Nam preces, & fiducia in Deum quamvis medicinam roborat, & benedictione sua fortunat, quamvis impius hoc credere aut audire nolit. Medicamentum quidem aliquod, divino permisso, sine precibus pristinam alicui valetudinem restituere ac panis sine gratiarum actione famem sedare potest, quod apud irracionales creaturas quotidie usu venire solet : Sed hæc donorum Dei fruitio bestialis, & non humana est : Illa autem verè Christiana, quando in morbis Dei auxilium invocatur, & postea medicamenti usus admittitur; Quam medicamenti utendi rationem felix eventus necessario sequitur. Quod vero tibi persuadere velis, quod hujus medicamenti operâ quivis morbus, quantumvis inveteratus, sine omni discrimine tolli certe possit, vehementer erras. Hic nos de ejusmodi morbis loquimur, quibus naturalia remedia, permisso divino, mederi possunt. Quandoque in hominibus interna viscera crassis humoribus adeo constipata, & obstructa sunt, ut
vel

vel efficacissimis medicamentis liberari nequeant. Nonnunquam pulmo & epar ferè penitus computruerunt, antequam verus medicandi locus quæratur: Quis autem, quæ jam amissa sunt, restituet? Non iterum hominibus interna viscera, & præcipua membra semel amissa crescunt, ut cancris chelæ, & araneis pedes, quos fractos amisere. Aliquando etiam Deus homini morbum aliquem imposuit, cujus curam permittere recusat. Tales & similes morbi ut naturalibus mediis tollantur, fieri non potest. Apud Deum omnia sunt possibile, qui solus in ejusmodi morbis opem & auxilium ferre potest, quodocunque vult; opitulari autem præter ipsum solum nemo potest. Sunt ergo morbi incurabiles, qui panacea mea curari nequeunt, & non Quartana, Lepra, Podagra, Epilepsia, & Hydrops, ut maxima hominum pars opinatur, quamvis experientia contrarium testetur. Ac licet omnes morbi humani cum ipsorum annorum & ætatum progressu in deterius vergant, & molestiores evadant, ac cum ipsis peccatis crescant, & augeantur, benignissimus tamen Deus hoc etiam largitus est, ut magis ac magis efficaciora remedia naturalia ab hominibus diligentibus instinctu divino inveniantur, ac proinde nunquam finiatur auxilium Dei, qui vulnerat quidem, & postea iterum sanat, ac omnipotentiam suam ostendit. Optandum sane esset, ut inutiles concertationes, & vanæ doctorum & philosophorum
dispu-

disputationes & velitationes tandem finem invenirent, & in earum locum timor Dei succederet, ac nobis alium mundum daret. Nam timor, & vera Dei agnitio singulare in hominibus lumen accendunt, quo quicumque caret, Andabatarum more pugnans in tenebris crassissimis versatur, ac in Naturæ mysteriis talpa cæcior est. Maxima hominis cura, opera, diligentia, & labor hodierno tempore in eo potissimum consistit, ut proximum suum odio habeat, contemnat, oppugnet, imò penitus detestetur, & anima ac corpore orco devoveat; quod tamen fieri non deberet, cum Deus nolit, ut unus homo alterum condemnet, sed sibi ipsi vindictam, & pœnam reservarit. Ubi amor proximi deest, nec salutis alicujus spes est, quocumque modo etiam opinio concepta defendatur. Quid commodi arbor sine fructibus in commune conferre potest. Multo garritu, & eleganti disputatione satisfieri nequit Deo humile & obsequium debitum præstans cor tantum quærenti, & purum idem requirenti, in quo Spiritus Sanctus habitare, & nos in omnem veritatem deducere queat. Ubi hoc non offendit, eodem etiam non venit, & superbum ac litigiosum cor Satanæ mendaciorum parenti, ac tenebrarum custodi possidendum relinquit. Hinc tot lites, tot discordia, & tot contentiones in perverso hoc mundo oriuntur, ac vera Dei Naturæque agnitio (cujus nihil ferè superest) supprimitur

mitur & amittitur, totusque mundus magis opinionibus errantibus, quam scientia vera regitur. Ob vanitatem igitur infinitam, qua doctorum cohors ingenia macerat & tempus terit, Naturæ myſteria admiranda, ſummo hominum incommodo in tenebris ſepulta, & planè incognita manent.

Sola & unica hæc eſt cauſa, cur tam exigua Naturæ cognitio his temporibus apud Doctos inveniatur, quod Deus aliquando mutabit, ac in meliorem rerum ſtatum transferet.

Sed hæc de Vulgari Panacea Antimoniali dicta ſufficiant. Nomen hoc Panacea invidorum nonnullorum oculos conſigit, qui hoc medicamentum tali nomine indignum judicant, cum ex tam abjecto, & contempto ſubjecto paretur, & etiam quandoque nimis imperitè tractatum vehementes vomitus excitet, quod nulli Panacææ convenit. Ut his respondeam, Panacææ nomen medicamentum denotat, quod in omnibus morbis cum fructu adhiberi poteſt, quod Panacea ex Antimonio etiam præſtare ſolet, ut quotidiana experientia teſtatur. Quod autem ex vili & à multis ignorantia fratibus contempto ſubjecto petatur, nomini nihil derogat, ſi modò medicamentum ex eo evocatum ea præſtet, quæ de ipſo prædicantur. Quid Davidem contemptu illum paſtorem ad regnum evexit? non vile nomen, non vilis ortus: quod idem & de hoc medicamento intelligendum eſt. Nobiliſſima efficacia,
&

& operatio ipsi hoc nomen attribuit, non vilis ortus, non contempta nativitas, & forma abjecta. Nec impedimento quoque est hoc, quod ex abjecto & ab ignorantibus contempto subjecto paretur, quod ante præparationem venenum fuit, siquidem venenum jam artis & ignis opera in salubre medicamentum transmutatum est; cujus fortior operatio vehementiores vomitus excitans non ipsi medicamento, sed abusui adscribenda. Optimum vinum, & fragrantissimi odoris aromata homini iis abutenti venena sunt. Optimam medicinam abusus in venenum, hoc autem ipsam ars & ignis in medicamentum convertere & possunt, & solent. Quod sæpius dixi, hinc repeto, & Deum ac veritatem testor, me nullum unquam subjectum reperisse, quod commodius in salubrem medicinam transponi possit, quam vile & contemptum Antimonium, quod in pauperum usum præparandum curabo, ac divitibus commendabo Panaceam auream purpuream, quæ eandem cum priore efficaciam habet, sed in eo ab illa differt, quod lenius operetur, in operatione adhuc minus sensibilis sit, infantibus æquè ac senibus longè tutius adhuc adhiberi queat, & in dosi duplicanda sit. Paucorum ab hinc annorum spacio plures summæ & imæ conditionis homines, hujus medicinæ opera, non solum podagra, sed etiam aliis morbis gravibus & inveteratis liberati sunt; nec unquam audivi, quamdiu ipsam præparatam in proximi mei commodum adhibui, quod
 sine

sine fructu aliquo ejus usus abierit; nec est, cur quis vereatur, ne, ut in vulgari Antimoniali medicamento, ejus abusu aut excessu peccari queat. cæterum aurea hæc medicina rarò ægris vomitum excitabit, nisi petulanti abusu modus excedatur, aut dosis nimium extendatur. Eâ de causâ aurea hæc medicina impostero in forma pulveris purpurei & vulgaris antimonialis, quoniam rubrum pulverem referens facile imitando effingi, atque ita loco Panaceæ ægris malè præparatum antimonium vendi posset, non nisi in forma pilularum, quarum quævis unius grani pondere constabit, ne ægri sive ponderatione sive applicatione errorem committere possint, apud me reperientur. Illa vulgari ætatis mediocris & adultioris homines uti poterunt. Auream lenius & tutius operantem infantibus, & senio confectis ac debilibus personis commendo. Antimonialis in forma pillularum maxime commoda esse posset in navigationibus istis longinquis in Orientalem & Occidentalem Indiam institutis, in quibus milites, & nautæ scorbuto vehementer vexantur & debilitantur, & parum tamen remedii ex medicamentis, quæ penes se habent, sentiunt; cum hoc medicamentum ipsis tantum auxilii ferre possit, ut fortiori & lætiori animo iter suum confecturi essent. In tota enim rerum natura mihi nullum subjectum hæctenus innotuit, quod majori efficacîâ omni putredini, sanguinis & interiorum membrorum oppilationibus se opponere

nere possit, quàm medicina hæc, quam milites & nautæ tanto pretio non vendibilem, nec etiam corruptibilem facili negotio secum habere, & casu necessitatis incidente ad usum adhibere possunt. Nullum medicamentum in mundo toto commodius, nullum salubrius tam nautis in mari vasto plures menses versantibus, quàm militibus in castris omnis generis incommoditates & molestias tolerantibus, & vitam inordinatam de gentibus invenietur. Ideò Chirurghi in navibus pariter ac castris si hoc medicamento instructi essent, plurimum profectò nautarum, & militum vitam conservarent, ac unica uncia exiguo precio comparandâ, ex quâ aliquot dosium centurias conficere possent, facile plus, quam tota sua arca parvarum virium medicamentis repleta, effecturi essent. Si Medicus, aut Chirurgus aliquis castra sequens aliquot saltem uncias in promptu haberet, pluribus millibus vitam conservaturus esset, quibus alias miserè pereundum foret. Medicamentum est portatu & conservatu facile, cujus rationem jure ac merito habendam asserimus, cum exercitui Imperantis multum intersit, ut militibus Peste, scorbuto, dysenteriâ, febribus malignis, aliisque morbis similibus oppressis, quibus ut muscæ frigore ingruente, catervatim pereunt, auxilium præsens feratur: His morbis omnibus medicamentum hoc incomparabile facili negotio resistit. Eâ de causâ operam dabo, ut hujus medicamenti copia in posterum apud me reperiat-

tur,

tur, & ejusdem compotes fiant ii, qui necessario ejus usu indigentes illud apud me quarent. Fungar officio boni Christiani, qui non sibi ipsi soli, sed etiam proximo suo natus eidem auxilio esse debet, quemadmodum manui manus, & membrum membro auxiliatur, quod certè unicuique necessarium quisquè majori cura observare jure ac meritò deberet. Hanc antimoniam in forma pilularum, & auream purpurei coloris panaceam sequitur *Nepenthes meum*, seu medicamentum anodynum omnes dolores sedans, quod ex opio correcto, Croco extracto, & vitrioli sulphure volatili componitur. Opium stupefactivum, & soporiferum esse neminem latet, cum ejus correctio, & præparatio à multis descripta, & tradita extet. Etenim quia animadverterunt, quod nonnunquam imprudenter adhibitum, non soporem solum attulerit, sed etiam soporis fratrem mortem advexerit, ita ut ægri sopore æterno sopiti expergescere rursus non potuerint (medicamentum scilicet laude dignum, & gloriam ingentem concilians) venenum hoc adimere nescientes summo studio in id magis ac magis incubuerunt, ut opium corrigerent, & vim istam venenatam domarent. Fortiter itaque siccatum, & in pulverem redactum, aut spiritu vini, aut aceto solverunt, aut extraxerunt, menstruisque his per distillationem abstractis ad mellis consistentiam extractum opium deduxerunt, eique croci optimi partem aliquam immiscuerunt, quo

venenatam Opii qualitatem domare & corrigere conati sunt. Alii pulverem illum anisi oleo, storace liquida aut croco extracto (quæ simplicia sine opio soporem conciliant) miscentes massam confecerunt, & correctionem optimam judicaverunt, utpote quæ in omnibus apothecis ubique hæctenus usitata à Medicis in plurimis gravibus morbis admodum feliciter quandoque exhibita est, & hæctenus jure in usu mansit, cum melior & tutior reperiri non potuerit. Sed cum melior & tutior jam reperta sit, æquum est, ut hæc admittatur, & illa vilior omittatur. Ab eo tempore, quo Solventis Universalis, sive humidi, & frigidi ignis usus mihi innotuit, multa ejusdem subsidio subjecta indagavi, & correxi, ac inter alia etiam opium meo modo in Nitri liquore solvi ac paravi, & insignes in eo effectus animadverti, præcipuè quando ipsi adjunxi Sulphur vitrioli volatile, quod aliàs insigne & incomparabile somniferum & anodynum miro successu omnes dolores sedat: Addidi his quoque croci essentiam cordis vires mirè roborantem. Opium non correctum est vehemens stupefactivum Saturninum, quod immodico stupore vires vitales quasi constringit & suffocat, adeò ut frequens ejus usus homines pallidos reddat & faciat, ut plerumque ore & oculis apertis dormiant, & prius difficulter excitari possint, quàm operationem suam ad finem perduxerit: quâ de causâ etiam plures ab usu ejus merito abhorrent. Olei anisi, & croci addi-

tio ejus sævitiam quidem aliquatenus inhibere, sed penitus domare non potuit, quod tamen hoc modo factum facile est nimirum quando opium in pulverem redactum, Spiritus vini aut aceti loco. Vitrioli spiritu volatili solvitur, per chartam bibulam colatur, cum contrario liquore nitri præcipitatur, aqua communi eluitur, exsiccat & cum essentia croci in massam præparatur, in qua operatione sulphur vitrioli narcoticum opio, quod longè melius est, se adjungit, illudque spiritu suo sulphureo, & acido corrigit. Quod autem Spiritus vitrioli ad hanc rem aptissimus sit, Lectori Benevolo ostendam. Vulgare vitriolum ut plurimum sale Sulphureo, & ferrum, aut cuprum continente terrâ constat. Quando autem illud per ignem distillatur, Spiritus Salis ex Marte volatilem & Sulphureum spiritum secum abripit, qui contrario aliquo præcipitatus Sulphur subtile narcoticum, paucum quidem, sed efficacissimum dabit, de quo in secunda furnorum meorum parte mentionem feci. Sin verò æquali pondere limatum ferrum, ut scoria ferri per malleum ab incude deturbatâ Vitriolo calcinato cum dimidiâ parte Salispetræ addatur, & ex his materiis conjunctis aqua eliciatur, Spiritus Nitri majorem Spiritus Martialis copiam secum abducit. Hic Spiritus Volatilis Sulphureus à Spiritu corrosivo distillatione finita per rectificationem separandus, & in vas recipiens aquæ communis aliquantum continens eliciendus est. Hoc Spi-

ritu volatili rectificato, non autem corrosivo illo, qui in rectificatione in fundo vasis remansit, ad opii solutionem & correctionem utendum est. Quamquam autem etiam antehac nonnulli diligentes Chymici Sulphur hoc Narcoticum in Vitriolo juxta mecum odorati sint, parum tamen in ejus præparatione effecimus. Tandem aliquando, cum quodam tempore Vitriolo calcinato ferrum limatum addidissem, ut Aquam fortem distillando evocarem, casu retorta maxime candens rupta est, ut materia in ignem delabere-
 tur, ex quâ tam ingens fumus sulphureus per laboratorum meum se diffudit, ut in eodem manere non potuerim; prunis igitur summa celeritate ex furno exemptis, ob angustias & suppressiones, quibus me Spiritus ille obruerat, ægrè per januam ex laboratorio evasi, & aëre recente recepto ad me redii, atque totam domum fumo illo repletam animadverti, cujus emittendi causa fenestras & januas aedium omnes aperui. Hoc labore occupato mox aliud ingruerat periculum à prunis ardentibus, quæ ex furno extractæ, & candentes proximos carbones inflammaverant. Instans ergo incendii periculum ut in aquæ defectu declinarem, & nocturno hoc tempore evitarem, ad cæteros in camera dormientes accurri, ut surgentes aquam peterent, & mihi incendium extincturo auxiliarentur. Artissimè tamen dormientes frustra inclamanti & agitanti ad incendium restinguendum, quocunque modo possem, redeun-

redeundum fuit. Hoc sedato in cameram rediens, ut quid agerent, viderem, omnes arctissimo somno oppressos reperi, adeò etiam, ut sudor per faciem omnibus manaret, quamvis tempus hybernum esset. Postquam illuxisset, expergefatti surrexerunt, quibus periculum narravi, & quod ipsos expergefaceri non potuerim. Omnes verò se somniasse fatebantur, quod gravi re aliqua oppressi se movere non potuissent. Ex hoc casu duo didici; primum, quod in Vitriolo & Marte Sulphur summè narcoticum delitescat; alterum, quæ causa sit, quod nonnunquam homines, melancholici præsertim, nocturno tempore, se aliquâ re oppressos non tamen expergefieri posse, somniant. Sulphurei nimirum, Martiales & Saturnini vapores, qui cerebrum & cor in angustias tales conjiciunt, & quasi vinculo Spiritus Vitales constringunt, somnia talia causantur. Retorta igitur rupta mihi medicinam præstantem, & morbum eidem subjectum detexit, adeò ut nihil tam malum sit, ex quo boni quid quandoque emergere non possit. Hanc historiam bonorum medicamentorum studiosis gratificaturus ad præcedentia adjungere operæ precium duxi, eâ spe fretus quod nemini tædium paritura sit. Consideratione quoque dignum est, quod in eodem casu uni ex infantibus dormientibus evenit, cui capite admodum phlegmatico prædito hujus fumi efficacia Catarrhi adeò soluti sunt, ut postea sano capite semper fuerit. Hinc in Vitrioli Sul-

phure plura, quàm credi posset, inveniri conjectura providebam, & cum opio correcto illud conjungebam, cujus medicinæ frequenti usu plures infantes ab epilepsia liberavi, & præterea comperi, quod & ætate provectoribus, & senibus maximè conducatur, eâ tamen conditione, ut Panacœa mea antimonialis mediocris ætatis hominibus, & infantibus ac senibus aurea panacea prius adhibeatur; quibus præmissis præstantissimum hoc Nepenthes comelius & commodius vires suas exerere potest. Cæterum hoc medicamento omnes interni dolores, animus inquietus, mentis alienationes in febribus sedantur, quietus & lenis somnus conciliatur, venti & inflationes infantum ac adultiorum ventres & intestina affligentes arcentur, ingenium bonum, & hilaris animus conciliatur, omnes feri, inquieti, & cor, ac cerebrum turbantes spiritus compescuntur, ac sopiuntur, spiritus vitalis humoribus corruptis victus & suppressus in pristinam libertatem vindicatur, & amissæ corporis vires adeo feliciter restituuntur, ut evidentissimum auxilium mox percipiatur ac imprimis quidem, si opium Spiritus Vitrioli volatilis operâ probè correctum fuerit. Hoc idem commodè etiam Nitri liquore fixo corrigi, & per Spiritum Vini extrahi, ac in essentiam redigi posset: Sed hæc per Spiritum acidum facta correctio illâ, quæ per Nitrum fixum fit, melior & commodior est. Nam in correctione per Nitrum fixum essentia correctæ extrahenda est

est per Spiritum Vini, qui Opii vires nimis volatiles & penetrantes efficit, quod hic non quæritur, cum longè melius sit, ut opium tardè, & non ad eò validè hostem suum aggrediatur, quod necessarium omninò esse experientia ipsa testatur. Præstantissimum igitur hoc medicamentum una est quatuor columnarum cardinalium, quibus tota medicina innititur. Panacea Antimonialis præstantissimum & tutissimum est purgans omnibus pravis humoribus ex corpore exturbandis aptissimum: Panacea aurea optimum & excellentissimum est diaphoreticum, & sudorificum: Opium autem correctum & Sulphur Vitriolatum eminentissimum est anodynon, & somniferum medicamentum.

*Diureticum, & Nephriticum ex aliquot
vermibus, spiritus cujusdam vegetabilis appropriati
operâ, extractum, & excellentibus vi-
ribus præditum.*

℞. Cantharidum ℥ j. Asellorum ℥ ij. in Phio-
lam immitte, iisque ℥ iij. Spiritus Nitri affunde,
ac leni calore vermiculos solve, ut in aquam re-
digantur, quod paucis horis fiet; aut aliquot dies
& noctes in cellâ aliquâ relinque, in quâ æque ac
in calore solventur: Huic solutioni postea adde
lumbricorum ℥ iij. & per dies aliquot adhuc in
cellâ relinque. Omnia soluta per tenerum &
densum linteum infundibulo vitreo impositum

cola, ut solutio à fecibus separetur, quæ si adhuc crassiores fuerint, probè digitis lintheum comprime, ut tota solutio à fecibus sejungatur. Feces in lintheo residuas abjice. Solutioni per infundibulum in vitrum collatæ affuude Nitri fixi liquorem sensim, & tamdiu, donec omnis ebullitio cessaverit, & omnia probè præcipitata fuerint. Omnibus peractis liquores effundendo à vermiculis separa, & coagula, ut in sale petræ porrò ad alios usus adhibendum revertatur. Vermiculos præcipitados aquâ communi probè ab omni falsedine libera, & leni calore sicca, ut in pillulas formari, aut in electuarium redigi possint: quod medicamentum 1. 2. 4. 6. 8. & ad summum 12. granorum dosi, pro ægrorum conditione in renum & vesicæ calculo tutissimè & sine omni periculo usurpari potest, quippe quod urinam, & sabulum, ac tartarum in renibus & vesica nondum concretum educit. Si quis cupiat, ut majori efficacia vires suas exerceat, solutos, præcipitados, aquâ lotos, siccatos, & correctos vermiculos spiritu aliquo ardenti ex saxifrago, petroselino, juniperi baccis, fraxino, aut similibus calculum pellentibus herbis extrahere poterit, ut iterum feces separentur, & spiritus purissimam essentiam attrahat. Hic in Balneo leni calore separatus in fundo relinquit essentiam rubro balsamo similem, quæ in nominatis morbis longè suavior, commo-
dior & jucundior est, quam antè extractionem in pulveris, pillularum, vel electuarii formâ fuit.

NB. Si ex lumbricis Venereum medicamentum parandum esset, Cantharides, & Aselli omittendi, & lumbricis dimidia pars adjungenda est vermiculorum illorum Venereorum, qui æstivis mensibus gregatim in hortis asseribus putridis, & muris vetustis adhærent, his addenda boleti cervini pars quarta, & omnia paranda eo modo, quem docuimus, & præscripsimus. Lumbrici autem colligendi sunt eo tempore, quo terra post frigus se aperit, & perfodi potest, ut vermes isti acquiri possint, antequam ex terra eruperunt, & coitu mutuo se enervarunt, cum ita acquisiti miris viribus polleant, & longè efficaciores, quam postea existant. Hi vermes soluti, præcipitati, & communi aqua probè loti, si adhuc semel per Spiritum Ardentem ex Satyrio, lupulo, aut asparagi radicibus parato extrahantur, & in suavem essentiam redigantur, medicamentum contra impotentiam præsens, & efficax evadunt.

Omnia diuretica, ac præcipuè lumbrici, maturata & correcta appetitum Venereum roborandi vim habent. Correctio autem ipsorum non fit culinario, & fœminis usitato modo, ubi vinum, saccharum, aromata, & similia subjecti alicujus corrigendi causâ adduntur. Peragenda verò est ignis beneficio, more Philosophico sine aliarum rerum additione, non quidem igne culinario, sed Philosophico illo humido, vaporoso, digerente, alterante, penetrante, maturante, emendante, conservante, & in gradu æquali semper

perdurante igne, qui in Nitro quærendus est. Magnus in vegetabilium decoctionibus error committitur, dum herbæ, flores, semina, & similia liquoribus nonnullis, aquâ nimirum, vino, cerevisiâ similibusque igne subjecto decoquuntur, & decoctum, quasi omnes herbæ vires extraxerit ægro potandum exhibetur, nec interea animadvertitur, quod in ejusmodi decoctione penetrans & efficax spiritus ac suave oleum cum aqua evaporante in auram evanuerit, quod tamen facile olfactu ipso sentiri posset, cum in ejusmodi decoctione vapor exiens suaviore semper odore præditus sit, quam reliqua, quæ remanent & in medicinâ usurpantur, quod nemo negare potest. Cur herbarum aquæ in Pharmacopoliis, in quibus magnâ copiâ ad usum adhibentur, & divenduntur, non amplius in Balneo per se, sed maximam partem per vesicam additâ aquâ communi, ne adustione lædantur destillari solent? De quibus etiam dicitur, quod ejusmodi aquæ æquè bonæ sint, ac illæ quæ in Balneo per se sine aquâ destillantur, quod etiam veritati consentaneum est; quandoquidem in distillatione subtilissima herbæ humiditas tantum ascendit, & aqua communis tanquam gravior in aheno manet. Unde etiam in ejusmodi operatione certum signum habent, nimirum quando aqua ascendens herbam distillatam non amplius sapit. Tunc enim ab opere desistunt, & residuam aquam cum herbâ abjiciunt. Cæterum qui herbarum aquas suaviores &

& efficaciores reddere student, aquam quæ per distillationem ascendit, recenti herbæ affundunt ac denuò distillando purissimam herbæ partem eliciunt, & aquam suam efficaciorē reddunt: Qui herbarum aquas parandi modus bonus & commodus est. Nemo quoque ignorat, quod vegetabilium spiritus, & olea aquæ copiâ additâ per vesicam distillanda sint, ut in prima hujus Pharmacopœæ parte docuimus. Vulgarem itaque herbarum in aquâ decoctionem nullius prætii esse, optimamque partem decoquendo in auram evanescere, ac partem minus suavem & efficacem remanere manifestum est. Sciunt hoc nonnulli coci periti, qui nunquam aromata carni in ollâ addunt, nisi prius caro cocta, & jamjam mensæ apponenda sit, quo cavent, ne longa decoctione optimus aromatum odor in auras evanescat. Cerevisiæ coctoris lupulum coquentis, aut Phamacopolæ ædes prætereuntium nares penetrans fragrantia multò suavior est, & quasi cor magis roborat, quam quæ remanent, & hominibus bibenda sunt: quod ob prædictas rationes aliter etiam se habere non potest, cum potissimæ & optimæ vires coquendo abeant. Ideo, quæ antea dixi, dicendo hic iterò, & Decoctionem illam per aquam universalem igneam, quæ in frigore fit, illi alteri longè præponendam esse affirmo. Quod maxima ciborum, quibus vescimur, pars, sive carnes sive pisces, sive olera fuerint, ut à stomacho digeri & concoqui possint, antea

anteâ aquæ adjuvento in culina, ne ab igne adurantur, decoqui soleant, tam est notum quàm quod notissimum. Cur & medicamenta eodem modo non parantur? Ac quanquam in carniùm, pisciùm, & olerum decoctione aliquid de viribus decedit, magni tamen momenti non est, cum residua parte totus stomachus farciatur, ut inde corpus suum nutrimentum capiat: In medicinalibus autem decoctis tanta copia non adhibetur, sed parum de ipsis hauriendum ægris propinatur: Ideo etiam ipsis suæ vires necessariæ relinquendæ, & in decoctione per vaporem non abigendæ essent, quod tamen fieri non potest, quando decoctiones ejusmodi in apertis vasis communi aquâ, & igne perficiuntur. Quâ de causâ hic meus modus per aquam igneam isti alteri longè præferendus est. Nam in decoctione hâc ne minimum quidem de herbæ aut animalis viribus abire potest, cum in frigore fiat; Sed omnia in aqueo igne, aut ignea aqua unâ manent, maturantur, emendantur, & in medicinam mutantur, ac, sive velint, sive nolint, mutari debent. Ut aliquo discedant & abeant, nullus ipsis locus datur, ut in altera illa decoctione, ubi nobilissimæ vires in auras erumpunt. Ideò omnibus Medicis peritis hic digerens, conservans, maturans, & emendans ignis & aqua, quibus medicamenta sua parent, maximè commendatus esse deberet, saltem vel ob aliquot pauca medicamenta bona, quæ alias acquiri nequeunt, ut ex diureticis apparet, quæ per
aquam

aquam hanc Philosophicam inversæ non solum multò tutius postea urinam & calculum, ac cuncta quæ ad ipsa pertinent, expellunt, sed etiam corroborant, quod omnia calidam, subtilem, & penetrantem naturam habentia simplicia & composita etiam facere solent, adeò ut non amplius urinam & calculum vi magna expellendo dolores & cruciatus causentur, sed eadem leniter, & suaviter ad exitum promoveant, ac simul virilem naturam roborent, & conservent; è contrario autem immatura illa & cruda simplicia immaturitate, & feritate sua adhuc noceant, & non solum urinam pellant, verum etiam dolores concitent. Materia hæc, & proposita de aqueo igne, & ignea aqua cujus beneficio venenata vegetabilia, animalia, & mineralia in salubria medicamenta mutare docui, dissertatio in discordes aliquem cogitationes adducere posset, ut ipsi mirum videatur, quod Nitri fixi liquorem, & Nitri corrosivi spiritum igneas aquas, & aqueos ignes appellem, cum tamen in ipsis nullus ignis visibilis appareat. Horum animis ut scrupulum hanc eximam, Nitrum nihil aliud quam merum ignem esse primò mihi demonstrandum censeo. Nitrum igitur prunæ ardenti impositum totum conflamat, & in auras evanescit: quod & ipse pulvis pyrius testatur, in quo Salpetræ cum additis reliquis materiis totus in aërem disploditur. Per calcinationem nitrum ad fixitatem seu constantiam in igne deductum, aut per distillationem in corrosivam

rosivam aquam distillatum ignem suum non amisit, sed perfectè adhuc secum habet. Hoc verum esse arguit illud, quod uterque ille liquor fixus, & corrosivus ac volatilis confusi naturam per ignem acquisitam deponant, & ad pristinam Salispetræ naturam redeant. Unde manifesto probari potest, quod uterque tam liquor scilicet nitri fixi, quam acidus spiritus igneæ aquæ nominari & debeant & possint, cum & re ipsa etiam vires suas igneas demonstrent; Nam ignem suum adhuc penes se habent, & omnia liquant, ac in aquam redigunt, quæcunque ipsis imponuntur. Hanc demonstrationem intellectu præditis, licet in Naturæ lumine non admodum periti sint, sufficiente indicio tamen satisfacturam spero. Imperitissimis autem hominibus, qui plærunque res etiam sibi ignotissimas judicio suo imperitissimo metiri volunt, ut etiam occurram & clarissimè ob oculos ponam, quod dictæ aquæ veri ignes existant, ipsis author sum, ut experiundæ veritatis causa guttulam saltem, aut granulum minimum linguæ suæ imponant, & videant; annon momento citius ignem illum in aqua occultum animadversuri & dicturi sint, perinde esse ac si lingua sua pruna ardente tacta fuisset. Si autem ipsam flammam videndi desiderio teneantur, utrumque aut alterutrum liquorem coagulare & concentrare possunt, aut per antimonium aut per lapidem Calaminarem, à quo omnia corrosiva concentrari, & aquam adjunctam dimittere potissimum

tiffimum amant. Flammam igitur libenter vi-
 furus concentrato Spiritui acido, vel Liquori fixo
 Nitri Spiritum vini purum & ab omni phlegma-
 te segregatum affundet, qua affusione occultus
 Nitri concentrati ignis mox se manifestabit, &
 spiritum vini accendet ac comburet. Sin alia ra-
 tione quis veritatem investigare voluerit. Nitrum
 per Regulam antimonii Martialem figet, in
 igneam massam coagulabit, & in forti vase terreo
 probè obturato, ne aër ingredi possit, conserva-
 bit, ut ignis pro lubitu ejus tamdiu occultus ma-
 neat, quamdiu voluerit. Sin velit, ut incalescat,
 parum aquæ vasi infundet; quo factò ignis occul-
 tus mox manifestatus vas adeò calidum reddet, ut
 manu tolerari calor non possit: quo plus aquæ
 affusum erit, eò calidius vas evadet, adeò ut tan-
 dem etiam aquæ affusione nimiâ in frustra diffi-
 liendi periculum subeat: Ideò modus in aquâ
 affundendâ tenendus, si quis velit, ut vas diutius
 duret, & calorem reddat. Secretum hoc non mo-
 do naturæ miracula docet, sed etiam iis utile est,
 qui hyberno tempore, sive curru sive navi, die &
 nocte, in magno frigore iter faciunt, & ejusmodi
 vasis adjumento se calefacere possunt. Nam vas
 unam aut alteram hujus ignis concentrati libram
 continens viginti quatuor horas calorem confer-
 vat, adeò ut casu necessitatis postulante majora &
 plura vasa iter facientes penes se habere possint,
 & hujus ignis penuria non laborent; quibus si a-
 qua in magno frigore deesset, propriâ suâ urinâ

eundem ignem excitando vas calefacient. Quam vile hoc secretum etiam appareat, magnum tamen in eo mysterium latet, veræ Philosophiæ inserviens, in quo ignis talis est, qualem apud Macabeos à Sacerdotibus defossus, & post centum aliquot annos iterum effossus & repertus esse legimus. Eiusmodi enim ignis contra aëris accessum munitus per centenos imò mille annos incorruptus manet, quod consideratione accurata profectò dignissimum est. Nitrum fixum merum ignem esse, & se, quodcumque quis velit, manifestare hisce satis apertè demonstravimus. Idem facit liquor acidus longè aliam à Nitro fixo naturam, & proprietatem habens, qui nihilominus etiam suum ignem occultum pro artificis lubitu in apertum producit, quod hoc modo fiet. Ferrum aut lapidem calaminarem eodem solve, & humiditatem igne abstrahe. NB. nil nisi aqua dulcis omni sapore carens evaporando abibit, & ignea pars in ferro aut lapide calaminari se concentrabit, & ignea atque sicca terra evadet, quæ contrà aëris ingressum munita sicca manebit, nec se in aquam mutabit. Hic in terrâ hâc concentratus spiritus igneus tam fervidus est, ut, magnitudine grano cannabis respondens si linguæ admoveatur, haud aliter eam urat, ac si ferrum candens admotum fuisset. Ex quo si ignem elicere volueris, vini spiritum infundens, flammam erumpentem videbis. Sin verò ejusdem calore te calefacere desideraveris, ut modo de Nitro fixo
diximus,

diximus, aliquot aquæ guttas instillablis, quo facto occultus & concentratus ignis, sicut in Nitro fixo, in apertum prodibit, & diu durabit. Si aquæ non nimis affusum fuerit. Si volueris, ut ignis extinguatur, & vas refrigescat, hoc claudes, & iterum aperies ac aquæ parum affundes, si volueris, ut denuo incalescat. Ignem itaque hunc ad inserviendum tibi promptissimum habebis, quandounque eodem uti in animum induxeris. Porro hæc omnia, Spiritum Nitri acidum ignem frigidum, & occultum esse, firmissimè stabiliunt. Ferri, aut lapidis calaminaris frustulo eidem imposito, vitrum adeò calidum reddetur, ut in manu retineri non queat. Ex hac origine thermas ortum capere discimus, quæ sic oriuntur. Quando spiritus mineralis acidus aquæ alicujus dulcis scaturigini in montibus se jungit, & cum illa lapidis calaminaris aut ferri fodinas permeat, adeò effervesceat, ut instar aquæ in aheno fervefactæ prorumpat. Nec ullibi etiam thermæ reperiuntur, nisi in montibus, & locis lapide calaminari aut ferri venis abundantibus, ut in multis locis, præsertim verò Aquisgrani videre est, ubi pulcherri-
mæ totius Europæ thermæ inveniuntur, & montes circumjacentes ferro & lapide calaminari affluunt. Quæ verò alia pulchra & utilia secreta in hoc igne concentrato recondita lateant, ut porro indicemus, hujus loci non est. Satis multa revelavimus, ex quibus qui nihil addiscet, nihil habebit, nec ipsi à Deo datum est, ut imperscrutabiles

ignis proprietates, & veræ Philosophiæ, ac Hermeticiæ medicinæ januam aperiat. Hic artis filius videt, quid ignis concentratus efficere possit, & quomodo vires ejus multæ adhuc terræ, ex ferro, lapide calaminari, & antimonio constanti inclusæ impediuntur, quominus effectum speratum producant. Impurum enim corpus etiam animam puram sibi inhabitantem ignobilem & impuram reddere imò planè occidere potest, quod de hominibus pariter ac de mineralibus intelligatur oportet. Quid autem ejusmodi anima pura, & ab omnibus fecibus segregata præstare valeat, facili conjectura providebitur. Incredibilia profecto & pene divina ejusmodi igne efficerentur. Terrestris ligni & carbonum ignis, si concentratur, admiranda effectui dabit. Quid vero Solis concentratus ignis illo millies purior præstaret? Post Deum est Sol, post Solem carbonum & lignorum Ignis, omnium in toto mundo rerum res nobilissima. Si mihi per rudes & imperitos meam de Igne sententiam apertè eloqui liceret & fas esset, plures angulos obscuros illuminarem. Nam Sol Elementaris, qui omne lumen, & vitam omnem toti mundo impertit, aliud nihil est nisi Omnipotentis Dei vestis & aulæum. Si jam vestis & aulæum tam augustum, tam efficax, tam potens est in essentiâ suâ, quanta ergò est, & erit Majestas Dei æterni illius Luminis, & omnium Luminum centri? Illæsis oculis vestem illam, Solem puta, aspicere, ejusq; vires & proprie-

tates admirandas omnibus nostris speculationibus, & Philosophationibus, ut ita dicam, perscrutari non possumus. Cur stulti de Deo tam leviter loqui & sentire conantur, qui tamen nihil de eo sciunt nec ipsum norunt? Hinc ferè unusquisque sibi proprium Deum fingit, eumque colit & adorat, quam horrendam impietatem Unicus & Verus Deus abominatur. Physici veteres sphaeram igneam rotundam à Deo ortum ducentem Soli attribuerunt, & eundem signo perfectionis circulo nimirum in medio punctum, quo centrum signatur, depinxerunt. Cum autem centrum in omnibus rebus ipsâ circumferentiâ ex centro ortum ducente longè nobilius & præstantius existat, ipsa verò circumferentia eò magis à centro differat, & eidem inæqualior sit, quò longius ab eo recedit; ac è contrario eidem tanto æqualior judicetur, quo propius ad id accedit, quid punctum in sole erit, quandoquidem Sol ipse, tanquam puncti circumferentia, tam nobilissima & præstantissima est essentia? Quo nomine illud punctum appellabimus? Cui hoc per mundi perversitatem facere licet? Invitus dissertatione supersedere, eamq; in meum de terræ & cœli concentratione tractatum ejicere cogor. Hoc autem tantum dico, terrestrem nostrum ignem, quo quotidie utimur primum esse gradum scalæ illius per quam ad Deum ascendimus, ut ejus omnipotentiam comprehendamus, sentiamus, perscrutemur, amemus, timeamus, colamus, ac tan-

dem videamus, & divinæ ejus Majestatis aliquando ex gratiâ participes reddamur. Siquidem igitur vulgaris, & omnibus hominibus notus ille ignis, ut semel adhuc dicam, primus in illa scala gradus est, per quam ad Deum & ejus mysteria ascenditur, & tamen ejus proprietas nobis adeo incognita est, quid quæso de secundo & tertio gradu statuendum erit, de quibus nihil scimus, quamvis nos tam multa scire opinemur. Nostrum igitur scire nihil esse, & ex multis millibus non uni alterum gradum, ut de tertio non loquar, notum esse audacter hîc affirmo; alibi verò postea plura dicam & demonstrabo.

Cordiale & Confortativum in magnis & diuturnis ægri tudinibus adhibendum.

℞. Florum majoranæ, salviæ, roris marini, macis ana ℥ij. Nucis muscatæ, cardamomi, zedoariæ, galangæ, ana ℥j. Cinamomi electi ℥viij. Extrahere per spiritum vini tincturam. Porro solve in Spiritu Salis rectificati, qui nitro acutior redditus est, ℥j. auri, quam solutionem spiritui vini dictorum simplicium tincturâ imprægnato infundes, & retortæ vitreæ immissam Balneo sicco distillandam impones. Primò Spiritus Vini aromatizatus non modo suavis, sed etiam clarus erit, qui ubi albus & turbidus exire inceperit, vitro, quo spiritum exeuntem excepisti remoto aliud appone, & omnem humiditatem calore leni

leni elice, donec nullus vini spiritus amplius exi-
 verit, & aqua acida ingrati saporis sequuta fuerit,
 Remove tunc omnem retortæ suppositum ig-
 nem, ut refrigescat. In quâ, ubi refrixerit, exem-
 ptâ solutioni innatans invenies oleum aroma-
 tum instar sanguinis rubrum, & tinctura auri im-
 prægnatum, quod per tritorium à Spiritu Salis
 separatum Spiritui vini aromatizzato, qui primus
 exivit, adjunges, qui oleum dictum mox reci-
 piet, & rubore pulcherrimo tingetur. Residuum
 aurum, quod oleum aromaticum non attraxit, Ni-
 tro fixo in teneram & splendidam calcem præci-
 pitabis, aqua probè elues, & spiritui ac oleo aro-
 matisato addes, cum sufficiente Sacchari candi
 parte, ut Spiritus suavis ac jucundus reddatur.
 Habebis Aquam Vitæ efficacissimam quæ in om-
 nibus debilitatibus ægrum mire roborabit, & re-
 faciet. Sed hæc præcipitatio non debet fieri, ut
 vulgaris illa, in qua pulveres metallicam formam
 amittunt, ut aurum, quod in flavum pulverem
 mutatum aurum fulminans appellatur, & laminæ
 impositum, ac calefactum instar sclopeti alicujus
 fragorem edit: fragor admodum sonorus est, ac
 ictus deorsum tendit, adeò ut pisi parvi magnitu-
 dine in argenteo cochleari incensus fossulam ef-
 ficiat. Sed aurum ità præcipitari debet, ut metalli-
 cam quidem formam retineat, sed ita tenerum red-
 datur, ut etiam in oculis tolerari queat. Non au-
 tem omne aurum sed nobilissimū tantum & quasi
 anima ejus colore multò pulchrior & sublimior,
 G 4 quàm

quàm aurum vulgare, præcipitanda est. Vilior pars autem peculiari præcipitatione separanda, & fusione reducenda est. Huic pallidæ per antimonium prior color reddendus, ita ut nulla jactura fiat. Si prior pars præcipitata vulgari auro puro melior est, posterior per præcipitationem & fusionem reducta necessario vilior esse debet; vel si posterior auro vulgari puro vilior fuerit, prior eodem melior erit: Ideò & in medicina commodo majore adhibebitur, utpote quod in stomacho digestum, & consumptum vires suas exercebit, quod vulgare aurum limatum, aut in folia tundendo redactum non faciet. Cujus rei de industria periculum feci, &, quæ dixi, vera comperi. Si cui tamen res adhuc dubia videri posset, primum aurum præcipitatum, tanquam meliorem ejusdem partem, quam spiritui aromatizzato adjungere jussit, addito borrace fundere & cum posteriore præcipitato conferre poterit; in qua collatione *dis ἡξ πρῶτον* utrumque distare animadvertet. Prius colore optimum ducatorum aut rosarum nobilium aurum longè superabit, posterius autem longè vilius erit. Illud denuo solutum & more philosophico præcipitatum, ut dimidia pars prior iterum subsideat, longe nobilius evadit, ac iterum auri pallidi particulam relinquit. Quæ profectò meditatione dignissima est operatio, cujus adminiculo certè aurum tandem ita forsan concentrari posset, ut ad summam nobilitatem, colorem, efficaciam, & virtutem reductum

ductum aliis metallis colorem conciliaturum
& ea emendaturum esset. Quod hactenus tem-
poris defectu nondum expertus sum; sed, Deo
dante, me artis studiosis tale aurum propediem
monstraturum spero, eâ de causa illud tantum
quærens, ut medicamentum optimum ex eo fa-
cere queam. De hac artificiosâ, & Philosophicâ
auri, & argenti in bona medicamenta concentra-
tione in quarta de Prosperitate Patriæ parte pla-
nius & plenius agam. Hic autem, ut aliquod saltem
artis amatoribus indicium faciam, quo pacto talis
præcipitatio effectui detur, hæc pauca habeant.
Præcipitatio tam siccâ quam madidâ viâ fieri po-
test. Hic autem madida viâ adhibetur, quæ in me-
dicamento hoc faciendo quidem requiritur, sed
tamen molesta, & periculosa est, cum quandoque
vitra rumpantur, & aurum in cineres erumpat. Sic-
ca autem viâ omnis periculi vacua, non huc, sed
ad quartam de Patriæ Prosperitate partem perti-
net. Ejus tantum hic mentio fit, ut videatur, &
animadvertatur, & in auro ipso aliquam separa-
tionem, ut in minoribus metallis, possibilem esse.
Nam qui artis beneficio in metallo aliquo separa-
tionem partis melioris à deteriore instituere &
efficere novit, is metalli emendationem utilem
habet. In secundâ parte de Prosperitate Patriæ
volatilia & immatura mineralia, quo pacto per
nitrum in malleum patientia metalla redigantur,
docemus: In tertia parte communia & imperfe-
cta metalla in perfectum aurum & argentum

mutandi modum ostendimus. In quarta tandem parte monstramus, qua ratione aurum & argentum in plusquam perfecta corpora ad medicinam pertinentia traducantur, de qua separatione in proximè sequentibus plura dicentur. Nec est cur aliquis hic in dubium veniat, & me mihi contradicere putet, cum in medicamento præcedente auro præcipitato & tenero utar, & contrà aliis in locis apertè fassus sim, quod aurum corporale à stomacho concoqui, & digeri nequeat. quod sæpissimè etiam expertus sum. Nam aurū, quod hîc præcipitare docuimus, multo melius, & nobilius est auro vulgari, ac eâ de causâ pro corporali non habendum, sed pro ipso nucleo, & quasi animâ ejus, quæ in humano stomacho digesta vires suas in apertum producit. NB. Dicta Aqua vitæ aurea usurus, vitrum, quo continetur, prius parum concutiendo movebis, ut subtilissimi atomi aurum cum Aqua Vitæ se commisceant. Postea guttulæ aliquot pro ratione personæ & morbi aegro in commodis vehiculis exhauriendæ propinentur. Si unâ aut alterâ guttula periculum feceris, insignes ejus cor roborantes vires, & commodissimum ejus in omnibus debilitatibus usum experieris.

Aliud Medicamentum Metallicum ex plumbi vena argentum continente Nitri beneficio paratum, & in omnibus cerebri aegritudinibus utilissimum.

℞. Venam plumbi multum argenti continentis,

tis sine cupro, aut ferro, quæ quò plus argenti habebit, cò melior, & ad hunc laborem commodior erit. Ab hâc venâ omnem Sulphureitatem, vel Sulphureum fœtorem per Nitrum secundum artem spagyricam separa, ita ut tantum purissima, albissima, & maximè fluida ac volatilis Mercurialis pars maneat. Nitrum eluendo, quanta cura poteris, separa, ut tibi gravis splendidus, & niveo colore præditus pulvis supersit: Hic maximè fluidus & volatilis est Mercurius Saturni, cujus 1. 2. 3. 4. 5. usque ad 12. grana in commodis vehiculis exhibita in omnibus cerebri affectibus, gravibus, peste, & doloribus infantum vermibus laborantium admodum præsentis auxilio vires suas exercent, omnem internum calorem extinguunt, in cerebrum ascendentia vapores graves compescunt, omnes lienis obstructions referant, Melancholicos exhilarant, Lunaticas, stultas, & phantastica ingenia restituunt, præcipuè si corpora prius per Panaceam meam Antimoniam præparata fuerint. Imò melius adhuc medicamentum hoc Cephalicum operabitur, si post primam præparationem per Nitrum denuò lavetur, & subtilius reddatur, imò planè figatur, ut majori efficacia vires ac potestatem suam exercent. Tandem efficacissimum redditur, si hic ☿ Saturni ultimâ operatione per retortam expulsus in dulce lac convertatur, veritatem demonstrans dicti philosophici. Ignis & Azoth abluunt Latonem. Nitrum est verum Azoth Philosophorum, & præter hoc

hoc nullum aliud reperire potest: Sapo est Sapientum, & Balneum metallorum universale. Lac dictum dulce in pellucidum, & fluidum lapidem coagulari & figi potest: qui ♀ vulgarem purgatum iterum coagulat & figit. Ut verò in Cupella, ut vocant, examinatori Saturno satis faciat, hætenus non effeci; sub manibus tamen opus habeo & me effecturum spero. Quamdiu autem lapis dictus adhuc volatilis est, imperfecta metalla, ut ♂ & ♀ penetrat, & ipsis facilem fluxum & volatilitatem conciliat: quid jam facturum sit, si ad fixitatem reductus fuerit, conjectura facili quis providere potest. Forsan opus hoc à Parvi Rustici opere parum abludet. Quoniam à materiâ hæc haud aliena est purificatio, ea quid sit, & quâ in re consistat, ut paucis doceamus, operæ precium censemus. Præcipuè verò cum omnia scripta unicum hunc scopum præpositum habeant, puri nempe ab impuro separationem, à qua huic libello nomen imposuimus: paucis verò separationum talium ratio & modus innotuerit. Quâ de causâ de eâ maxime necessariâ hinc aliquid indicare consultum etiam duximus. Omnes enim Philosophi unâ voce clamant. Fac fixum volatile, & volatile fixum. Res dura & fixa terram suam deponendo fluida & volatilis evadit; & hæc prima ac philosophica est separatio & operatio. Eam sequuntur sublimatio & distillatio, quibus res à crassis fecibus jam se juncta iterum pura redditur. Nam quo sæpius res aliqua distillatur, aut sublimatur, eò purior

purior evadit; & quantò purior est, tantò effica-
cior, & penetrantior etiam reperietur. Si jam pu-
rissima rei pars iterum eò deducatur, ut ignis vi-
ribus violentissimis, & omnia confumentibus re-
sistat, unicuique, conjectura ut assequatur, in pro-
clivi erit, quidnam operationibus talibus conse-
qui queat. Hæc dicta Metallicam, & artis Spagy-
ricæ beneficio effectam purificationem indicant.
Animalium, Vegetabilium & Mineralium ablu-
tio est triplex; Prima aquæ adjumento impurita-
tes adhærentes, arenam puta, pulverem, & terram
abluit. Altera distillando tenues & aquosas partes
à terrestribus se movet: Quod idem in Metallo-
rum separatione Sublimatiō præstare solet, ut no-
tum est. Tertia Separatio igne peragitur, quando
videlicet subjectum purificandum igne totum
incandescit, ut Sulphur combustibile inflamma-
tum consumatur, Mercurius cum fumo abeat, &
fixa tantum terra cum sale suo reliqua maneat,
quod de Animalibus & Vegetabilibus intelliga-
tur oportet. Cum Metallis aliter comparatum
est, quorum principia tria tam arcto & radicali
vinculo Natura conjunxit in materiam adeò ho-
mogeneam, & duram, ut ægrè separationem ad-
mittentia aut sensim & pedetentim per cohobia
simul ascendant, aut una in fundo constanter per-
maneant. Ac licet nigrum aliquod metallum aut
in flores albos per sublimationem elevetur, aut
calcinando in cineres albos redigatur, post redu-
ctionem tamen prius metallum eadem formâ &
iisdem

iisdem proprietatibus præditum invenietur, quas ante calcinationem habuit, adeo ut hæ operationes nequaquam Philosophicæ purgationes, dici mereantur. Quot se ipsos decipientes putarunt, si Martem in rubrum crocum mutarent, eodem se Lunam fixam reddituros, & non animadvertunt, quod ille crocus per reductionem ad suam pristinam naturam, & formam ferream revertatur. ♀ Vulgi in pulcherrimum & ruberrimum pulverem præcipitatur, per reductionem ad pristinam suam naturam currentem redeuntem. ☿ sale communi calcinatus fit ruber pulvis, aut minium, qui reductus idem nigrum est plumbum, quod ante reductionem fuit. Hinc, qui huic labori operam impendit, meritò lavare Æthiopem dicitur. Idem Saturnus aceto aut alio aliquo liquore corrosivo lotus albam quidem cerussam dabit, sed alienum colorem mutuatur, & nigrum suum corpus albo indusio tegit, quo nihilominus à Vulcano confestim nudatur. Hanc Philosophi Veri purificationem Sophisticam nihili faciunt. Siquidem igitur ☿ nigrum & leprosum aurum esse judicatur ab omnibus Philosophis, qui aperte dicunt, quod in ☿ sit, quod Philosophi quærunt, Paracelsi legatur libellus, cui titulus Vexatio Alchymistarum, in quo plura tradit. Nec sine ratione vetus illud Symbolum à Chymicis usurpatur; Ignis & Azoth abluunt Latonem. Azoth nitrum, & Laton lapidis materiam significat. Quidam vocem Laton ☿ attribuere nolunt, quâ

an vulgaris, an verò alius S intelligatur, in medio jam relinquimus. Hoc tamen hic observandum, quod vox Laton materiam lapidis per Azoth sive acetum Philosophorum, id est Nitrum abluendam significet. Equidem præter vulgarem Saturnum, & antimonium vulgare, alium qui facilius Nitro abluitur, adhuc esse, probè novi. Sed quia hinc de vulgari Saturno, vel primo Ente Lunæ per Nitrum in bonum medicamentum redigendo agitur, iis, quæ dicta sunt, acquiescimus, ac planiorem materiæ dictæ explicacionem in alium locum rejicimus. Iis, quæ in hac Philosophica dissertatione indicavi, super sedere quidem potuissem, cum probè mihi constet, me apud ignorantix fratres oleum & operam perdere, & in Farneriani istius sodalitiis profligati odium incurrere. Sed hæc omnia nihili facio, & instar heroici equi talium canum inutilium latratus susque deque habeo. Si honesti homines sunt, in lucem prodeant, & meliora, si habent, promant, ac libellos contumeliosos, convitiisque plenos scribendo supersedeant. Si nihil habent, quod in medium proferant, fas quoque est, ut illa non contemnant, quæ captum ipsorum superant. Pro contumeliosis mendacibus, & falsis suis scriptis responsione propediem satisfaciant oportet: Si ulla justitiæ ratio habebitur. Nam si ejusmodi scelera invalescerent, & tam horrendæ, inhumanae ac perfidæ honorum læsiones, immeritæ vituperationes, incredibilia perjuria, inaudita mendacia,

dacia, læsio boni nominis, existimationis ac famæ, & compilatio bonorum ejus, qui optimè de tam profligato nebulone meritus est, jactura preciosi & irrecuperabilis temporis, quod mendacis & libellis famosis confutandis impendendum fuit, ut & homicidium de industria commissum impunita dimitterentur, ac hoc pacto facinorosi audaciores, & magis temerarii redderentur, ac postea sine ulla formidine in alios scelera impunita exercerent, profectò signum esset, quod Deus talem locum, in quo Diabolici ejusmodi nebulones latrocinia sua exercent, justitia sua spoliatum planè relicturus, ac paucis bonis abductis & remotis, instar Sodomæ, & Gomorræ Diabolicas reliquias pessundaturus esset. Propediem manifesta erunt, quæ jam diu ab hominibus providis prædicta sunt. Sed per nos pergant licet, quoniam omni fide & resipiscentia destituti sunt. Ignis horrendus subitò ipsos opprimet, ac in desperata sua malitia in extremam perniciem præcipitabit. Interea Deum spero iis oculos aperturum, qui tanta mala præveniendò extinguere possunt.

Medicamentum Vterinum probatum.

QUoniam hæctenus aliquot Medicamenta admodum efficacia Nitri adjumento paranda docui, & tamen interea ægritudinum sexui fœminino familiarium mentionem nullam feci, æquum omnino esse duxi, ut infirmo & imbecilli huic

huic sexui qui humano generi propagando destinatus est, singulari aliquo medicamento succurrerem. Nam fœminæ præter morbos istos, quibus juxtâ cum virili sexu obnoxia sunt, adhuc aliis pluribus affliguntur ægritudinibus ex matrice originem capientibus, quibus tam virgines, quàm nuptæ, & quidem hæ non solum antè, sed præcipuè etiam post partum diuexari solent: quando videlicet matrix à partu non satis expurgata est, & varias ægritudines, dolores, ventos, inflationes, suffocationes, vaporum malignorum ad cor ascensus parit; aut menstrua obstructa, ventrem tumidum, vires debiles, & imbecilles, cordis & cerebri angustias, dolores vehementissimos, ac sæpissime mortem ipsam causantur; aut matrix in partu ex loco suo dimouetur, vincula rumpuntur, ipsa vero matrix nimis humiditatibus adè repletur, & debilitatur, ut tantum potestatis non suppetat, ut in suum debitum locum reponi, aut firma retineri, & alligari queat, & mulieres magno suo damno eam pendulam relinquere cogantur, & magno hoc malo vehementer crucientur, dum matrix vehementer eundo se moventibus, aut aliis motibus agitata ex corpore prolabitur, & propendet, & ipsæ eam in corpore retinendi causâ pilam in eum finem paratam maximâ molestia semper secum ferre debent. Ut his memoratis & aliis similibus incommodis resistant, & imprimis quando iis jam obrutæ sunt, modum & rationem præscribam. Quantum ad

H

matrixem

matricem, ejusque morbos attinet, qui post partum oriuntur, si videlicet matrix non rectè expurgata fuerit, ipsæ mulieres sua remedia norunt, ejusque rei causâ herbas ejusmodi usi inservientes aut in hortis suis serunt, aut debito tempore easdem colligunt, & collectas custodiunt, donec iis opus habent, ut reliquias à partu expellant: tales sunt pulegium, matricaria, artemisia, savina, & similes herbæ vires expellendi validas possidentes, ut & aquæ in Pharmacopoliis hac de causa distillatæ, de quibus, ut hic multa scribantur, opus non est, nisi hoc consulere vellemus, ut tales herbæ & species, quæ in ejusmodi affectibus in usum veniunt, prius per puri ab impuro separationem subtiliores reddantur, & postea celerius & melius operari queant: quod quàm commodissimè fiet eo modo & ratione quam de herbarum Essentiis in prima hujus Pharmacopœæ Spagyricæ parte docui, & præscripsi. Matricis autem & mensium obstructiones nudis medicamentis ità nudè assumptis, quæ eò usque viribus suis non penetrant, non ità facilè referantur, sed potius, ut experientia docet, iis medicamentis longè facilius, quæ inferne applicantur, & quorum jam in secunda parte Furnorum apud Spiritum Urinæ mentionem feci, ubi peculiare instrumentum, quo medicamenta matri necessaria inseruntur, manifestavi: Eo hætenus felices curationes plures peregi. Verum quoniam ad morbos tales longè aptius post illud inveni, idem in sceminarum maritis suis obsequium

sequium debitum præstantium, & conjugium castè conservantium gratiam, solatium & auxilium, parandum, & applicandum probè describam. Ex argento bono, non autem cupro, rotunda, & in anteriori parte clausa cannula longitudine viri digitum aliquantulum excedens, & eidem crassitie respondens ab aurifabro paranda est, & item alia aliquanto laxior, ut priorem includere queat, & tres habeat lineolas in longitudinem prominentes, & prohibentes, quo minus interior cannula exteriorem attingat, sed interstitium tergo cùltri crassitie respondens inter utramque maneat. In posteriori parte operculum fiat, quod post medicinam immissam instrumentum claudere possit, ne spiritualis medicamenti virtus retrò ex corpore elabatur, sed per instrumentum foraminibus plenum in matricem operationem suam peragere queat. Posteriori parti hujus instrumenti filum annectatur, quo operatione peracta illud retrahendum erit. Prout igitur morbus comparatus fuerit, pro eo etiam medicamentum admodum spirituale applicandum erit, ità nempe ut eodem spongiola imbibatur, & interior cannula repleatur, ut ità repleta matrici applicetur. Si menstrua obstructa sint; probatissimum est remedium Spiritus Urinæ concentratus, qui subtili, penetrante, calefaciente, leniente, & aperiente virtute matricis venulas aperit, & menstruo obstructo exitum parat. Sed si matrix hoc non laboret morbo, sed tantum frigidis & tenacibus

humoribus obsideatur, calidum, & penetrans oleum Laterinum, vel ceræ subtilissimè rectificatum, adhibetur, quod spongiolæ inunctum per instrumentum in matricem frigidam & aquosam immittendum, quæ eodem calefiet, siccabitur, & nimia humiditate liberabitur. Si verò matrix loco mota fuerit, aut vincula rupta, vel nimis laxa, aut quocunque alio modo affecta matricem retinere non possint, ut extra corpus prolabatur, astringentibus utendum, quæ vincula nimis laxa, & exeuntia constringent, sanabunt, & matricem debito suo loco alligabunt, & firmabunt. Talia sunt olea distillata ex crinibus & capillis hominum, ex ovium & similiarum animalium lana, ex hircorum & caprarum cornibus, ex ferarum unguibus, avium rapacium & ferarum plumis, & similibus rebus, quæ prunis impositæ se contrahunt, & se contrahendo nobis quasi usum suum monstrant. Quo pacto autem hæc olea distillanda, & rectificanda sint, in secunda Furnorum parte jam docuimus, ut eadem hîc repetere planè necessarium non sit. Verè dico, si hæc tria medicamentorum genera in istis triplicibus matricis affectibus ritè adhiberentur, & applicarentur quod mirabilia præstari, & multæ matres piæ diutius apud liberos suos conservari incolumes possent: si scilicet ejusmodi auxilio ipsis succurreretur. Fieri enim non potest, ut ægræ & læsæ matri per potiones ebibitas, aut hysterica medicamenta aquosa siphone injecta multum auxi-

lī feratur. Nam medicamenta ore hausta viribus suis ad matricem penetrare non possunt, ut auxilium ferendo eam reserent, purgent, & calefaciant, aut vincula soluta & laxata sanent. Sed aquæ vel decocta inferius adhibita, & injecta mox relabuntur, & matrici parum aut nihil adjuvamenti conferunt: Hæc autem mea olea & spiritus instrumenti opera commodè applicantur, & efficacissimè suo officio funguntur. Unum tamen necessarium est, quod hîc moneamus, nempe, ut ii, qui Spiritu urinæ, oleo Laterino, vel ceræ, aut oleis ex cornibus, capillis, aut plumis dicta matricis vitia curandi causa uti cupiunt, si ipsi eadem parent, aut iis paranda committant, qui distillandi artis periti tales spiritus & olea ad summam subtilitatem rectificando deducere norunt. Nam si in Pharmacopolio aliquo sibi comparare quis vellet eadem, quæ nescit, quo pacto parata sint, an forsitan jam corrupta huic usui omninò inserviant, an non inserviant, vehementer decipi posset. Non sufficit, si quid in usum adhibendum sit, ut solum nomen habeat & viribus ipsis careat, nec aliquid effectui dare possit: cum dictæ matricis ægritudines non corporalibus, sed spiritualibus & efficacibus medicamentis curandæ hîc doceantur. Necessariò igitur requiritur, ut medicamenta, quæ diximus, olea nimirum & spiritus isti optimè parata sint, & solius odoris & invisibilis virtutis emissionem, & ejectionem vires suas exerceant. Spiritus urinæ adeò volatilis, & adeò subtilis esse de-

bet, ut ex aperto vitro evanescat, ac ideo magis in
 ejus custodia & conservatione diligentia opus sit,
 ut in vitris probè clausus retineatur, & ipso eva-
 nescente mortua tantum, & omnibus viribus ca-
 rens, & inutilis aqua remaneat. Ideo peculiaria vi-
 tra quæ tales spiritus non dimittunt, conficere do-
 cui, quorum imago in secunda meorum Furno-
 rum Chymicorum parte, in loco, ubi de Spiritu
 Urinæ agitur, depicta est. Pariratione dicta olea
 probè rectificanda, & admodum volatilia red-
 denda sunt, ità ut calido aëri exposita paucis ho-
 ris evanescant, quod si non fecerint, nihil etiam
 omnino efficient. Equidem aperte fateri debeo,
 me toto illo, quo vixi, tempore nunquam bo-
 num Urinæ spiritum, nec benè rectificatum ceræ
 oleum aut laterinum reperisse, ut de spiritibus ex
 capillis, cornibus, & plumis aut pennis nihil di-
 cam. Nudum, viribus carens, & falsum phlegma
 quidem apud plures inveni, sed spiritum ipsum
 Urinæ verum non offendi. Olea laterinum & ceræ
 in omnibus quidem Pharmacopoliis inveniun-
 tur, sed maximam partem longo situ corrupta
 & inveterata, crassa, rubra, tenacia, odore suo de-
 bito privata, fœtida & omnibus viribus suis spo-
 liata. Raro enim talia olea rectificantur, sed talia
 venduntur, qualia prima vice ex retorta exeunt,
 cum salsa quadam acrimonia adjuncta, quæ in re-
 ctificatione demum in fundo remanet, & ab oleo
 separatur. Talia olea nullius sunt precii, & ad
 hanc curationem non pertinent, nihil quippe ef-
 fectura,

fectura, quod hîc ut monerem, intermittere non potui. Nam quando æger forsan in hoc meo libello legit, quod talia olea ad dicta matricis vitia pellenda maximè conducant, nec tamen aliquid solatii, & auxilii eodem usus percipit, proculdubio mihi, perinde ac si veritatem non scripsissem, & non oleis malè paratis, culpam imputabit. Hoc igitur prædico, si olea bona non fuerint, etiam effectum speratum neutiquam consequuturum esse. Unde suum oleum bonum aut malum fuisse æger sciet? Mercator seu venditor, illud vetus, male paratum, & odore privatum esse non fatebitur. Ita in authorem sæpè culpa transfertur, ut inutilia, & veritati non consentanea scripsisse arguatur. Sed incommodi culpa in neminem alium cadit, quàm in Magistratus, qui ad talia connivendo eadem permittunt. Quando igitur unusquisque iis instructus esse debet, quæ in Pharmacopolio aliquo requiruntur, & interea tamen paucas merces vendit, cæteræ omnes situ consenscunt & corrumpuntur, ac si nonnunquam totius anni spacio unum aut alterum simplex aut medicamentum semel aut bis quærat, tradit ea, quæ habet, quæ si ægro opem non ferunt, Pharmacopolæ tamen crumenam juvant. Sed injustum est, & amoris seu dilectioni proximo debitæ contrarium, quo conscientia gravatur. Æger auxilio fretus in medicina exhibita solatii sui spem ponit, quæ si bona non fuerit, morbo invalescente ægro moriendum est, cum tamen vivere potuisset,

tuisset, si bona & utilia medicamenta, inutilium,
 & malorum loco usurpasset. Videat ergo ille, qui
 talium factorum culpam fert, quo pacto tandem
 Deo villicationis suæ rationem redditurus sit.
 Quæ dixi, jam repeto, & adhuc firmiter assero,
 commemoratum Urinæ Spiritum, ut & Olea la-
 terinum & ceræ, cæteraque capillorum, cornuum
 & pennarum olea, & spiritus efficacissimos esse
 in pellendis affectibus matricis, quodcunq; etiam
 nomen habeant, & apud natu minores æquè atq;
 apud adultiores & natu majore scæminas summa
 cum admiratione ad usum adhiberi. Quare æ-
 quum & justum esset, ut in omnibus Pharmaco-
 poliis invenirentur, & in promptu cuncta debito
 modo parata essent. Nam non modò in morbis
 uterum affligentibus; sed etiam in multis aliis
 morbis & affectibus corporis benè & ritè præpa-
 rata, ac interius & exterius debitè administrata
 miraculosè operantur, & incredibilia præstant,
 de quibus in secundâ Furnorum parte prolixius,
 quo pacto præparanda, & usurpanda sint, actum
 est, ut hic nulla repetitione egeant. Quisvis in-
 tellectu præditus facile conjiciet, mortuo corpo-
 re, & cadavere exanimi spiritum vivum longè ef-
 ficaciorem esse, quod nulla probatione indiget.
 Quoniam igitur hîc auditum est, quod tam gra-
 ves, & fere ab unoquoque incurabiles æstimati
 morbi Matricis, quibus tot scæminæ omni auxilio
 destitutæ abripiuntur, sola subtilium spirituum
 applicatione curandi sint, & illorum præparatio
 tam

tam paucis innotuerit, in debilis sexus Fœmininâ gratiam meliorem & efficacioram medicinam docebo, & simul etiam exemplo probabo, quod omnes spiritus subtiles Spagyricæ artis operâ concentrari, & viribus suis augeri possit, ac unus spiritus alterum concentrandi potestatem & facultatem habeat. Et quoniam hic tractatus & omnia in ipso medicamenta proposita eò tantum spectant, ut admirandæ Nitri virtutes detegantur; ac prætereà monstratum est, quomodo omnia dicta medicamenta ejusdem adjumento parari debeant, idem & in hujus medicamenti enarratione, & demonstratione fiet. In secunda Furnorum parte spiritum Urinæ & salis Armoniaci Tartari calcinati additione parare docui: Sed tamen jam concentrata urina, sive Sal armoniacus cum duplo pondere Nitri Fixi misceri, & distillari poterit: Sic enim spiritus illi fortiores & efficaciores evadunt, quàm si Tartarus ipsis addatur. Et si oleum laterinum vel ceræ additione terræ, quæ per candefactionem oleum aut ceram imbibit, distillatum est, adhuc semel per concentratum spiritum ex Nitro distillari, & ad summam subtilitatem adduci potest: quod sequenti modo faciendum. In una libra Spiritus Nitri solve 4. uncias lapidis Calaminaris; Solutione in vitreâ phialâ Balneo vaporoso vel sicco impone, ut phlegma sensim evaporando abeat. (Nam lapis calaminaris omnes spiritus secum retinet, & phlegma abire patitur) & Spiritus Nitri crasso

oleo similis in phialâ maneat. Hujus Spiritus Nitri concentrati ꝛ. partem unam, & dimidiam partem Olei Laterini, vel ceræ; Utramque retortæ vitreæ luto probè munitæ infunde, ac per arenam distillando à spiritu concentrato in magnum vas recipiens (nam hoc oleum spacioſo loco recipiendum est) expelle, qua operatione longè penetrantius fit, quàm antea fuit. Nam Spiritus Nitri concentratione per lapidem Calaminarem omni suo phlegmate orbatus, cum magis attrahens evaserit, & nihil aliud, quod attrahere possit, inveniat, occultam in oleo humiditatem omnem quæ priori distillatione separati nequivit, sibi associat, & hoc modo efficit, ut oleum necessario subtilius & efficacius evadat, imò tam penetrans fiat, ut admiranda, præcipuè in Matricis affectibus, præstet, quibus non nisi Spiritus admodum subtiles mederi possunt, quod præter omnia cætera in mundo medicamenta concentrati isti spiritus longè certius & securius efficere solent. Eodem planè modo cæterorum oleorum concentratio & purificatio peragenda, & effectui danda est. Ne autem alicui scrupulus moveri possit, quoniam pacto aqua oleo aut ceræ omnem humiditatem respuentibus misceatur, cujus hîc ab oleo separationem docui, ille hoc sciat velim, quod multa pinguedo, ut olea vegetabilium expressa, nunquam sine humiditate aquosa existant, licet ea invisibilis animadverti non possit. Nam ignis eam per distillationem manifestare potest,

ut ipsum oleum olivarum testatur, cujus libra una 6. vel 7. aquæ acidæ lotones per distillationem reddere solet: quod & alia olea, cera, terebinthina, resinæ, gummi, pixi, succinum, & omnes ardentés pinguedines faciunt. Imò ipse Spiritus vini ardens, aliique tales ex vegetabilibus parati nunquam penitus phlegmate suo privati possunt, nisi sal alicui calcinatio infusi rectificentur, in eo humiditatem suam relinquunt, & subtiliores evadant. Notandum autem, quò siccior & magis attrahens ille sal fuerit, eò lubentius illum ex Vini spiritu humiditatem attrahere, & penes se retinere. Tali igitur rectificationi sales vegetabilium, tartarus calcinatus, & Nitrum fixum maxime inserviunt. Cæteri Sales corrosivi, ut Sal Armoniacus fixus, vitriolum calcinatum, & similes sui proprii spiritus volatilis quàm spiritus vini phlegma extrahere & sibi associare magis amant. Hæc de subtilibus oleis subtilioribus reddendis, ut admiranda in medicina præstent, dicta sufficiant. Postquam igitur aliquot ex maxime necessariis medicamentis, per Nitrum paranda cum modo ipsis utendi, quæ divino auxilio accedente in præcipuis morbis tam ad præservandum quàm curandum tutò usurpari possunt, in hac secunda Pharmacopœæ meæ Spagyricæ parte descripsi: plura alia quoque his adjungere, atque ità numerum augere etiam possem. Sed quoniam ejusmodi bonorum medicamentorum haud pauca in meis hæctenus editis scriptis 1. nimirum,

2.3.4. & 5. parte Furnorum, Miraculo Mundi, & Opera Minerali occurrunt, & plura adhuc in sequenti hujus Pharmacopœæ Spagyricæ parte tertia, opere Vegetabili, ut & in 2.3. & 4. parte de Prosperitate Patriæ descripta sequentur. necessarium non esse arbitror, ut hisce diutius immorer, sed tantū conclusionis loco, tanquam corollarium addam adhuc unicum ex Nitro medicamentum, quod non ex minimis erit. Quandoquidem autem hoc non commune & vulgare est, sed magna mysteria sub se complectitur consultum mihi non videtur, ut ejusdem præparationem perverso mundo ob oculos ponam. Sufficiat igitur hîc indicium saltem facere, quod Nitrum vulgare oculis nostris albissimum apparens in se animam sanguineo colore rutilantem contineat, quæ Vulcaniæ artis beneficio ei extorquetur. Dum enim Vulcanus antiquum illum Draconem catenis ligatum, ferreo & igneo suo malleo, ad summas angustias redigit, nec tamen planè occidere potest. Neptunus auxilio ipsi veniens Basilisco clarum speculum obvertit, venenoque suo proprio repulso ipsum occidit. Qui cum primum mori incipit, & ignem evomere desinit, Neptunus omni formidine deposita propius accedens cute ovilla rictui ejus admotâ ejusdem sanguinem & animam excipit, ac in falsum mare præcipitat, in quo immersa & suffocata omne venenum, & omnes sordes deponit, & in pulcherrimam & ruberrimam medicinam convertitur. Hujus animæ Nitri
unica

unica guttula aquam communem, qua vitrum aliquod commune repletum est, colore aureo tingere potest. Sed qui hunc Draconis sanguinem ignis adjumento in Salamandram igni resistentem mutare posset, Is cum felice Jasone merito comparandus maximos honores, thesauros & divitias consequeretur. Ex his omnibus cuivis tantæ artis studioso patet, quanta in Nitro mysteria recondita lateant. Quæ hætenus descripta sunt, scintillæ tantum sunt ejusmodi mysteriorum. In quarta de Prosperitate Patriæ parte, & sequenturo hujus Pharmacopœæ Spagyricæ tertio tractatu plura, & eminentiora medicamenta metallica per Nitrum paranda describentur; idque eum in finem, ut unusquisque agnoscat, quàm admirandum & excellens Subjectum sit Nitrum, quod ab antiquis maximè occultatum, & nunquam vero suo, sed plurimis ænigmaticis nominibus appellari solitum est. Hinc infinita nomina ortum suum duxerunt: Aqua sicca, aqua manus non madefaciens, Mercurius Hermaphroditus, Balneum regis, Sapo sapientum, Draco volans, Urina puerorum, Sterquilinum, Azoth, Lavacrum Latonis, Acetum acerrimum, Aqua Stygia, Mors vivorum, Vita mortuorum, Purgatorium corporum imperfectorum, Basiliscus, Serpens biceps, Venenum maximum, Venenum herbarum, Menstruum mulierum, & similia infinita, quibus verum ipsius nomen occultatum cymmeriis tenebris involverunt, quod tamen à me
jam

jam revelatur, & toti mundo ob oculos ponitur, ac porrò in tribus reliquis de Prosperitate Patriæ tractatibus, qui propediem sequentur, revelabitur, & detegetur, ut admiranda ejus potestas, & efficacissimæ vires quas in metallorum emendatione, & medicamentorum metallicorum præparatione exercet toti Mundo patefiant & innotescant. Non solum autem scriptis hoc demonstrabo, sed etiam manu, & re ipsa in Laboratorio apto omnium meorum hæctenus scriptis in lucem editorum Furnorum constructionem, & usum, ac multorum excellentium medicamentorum præparationem, ut & ipsius transmutationis metallicæ veritatem, Deo volente, propediem publicè ostendam. Nec tamen hoc facturus sum eo fine, ut proprium meum commodum promoveam, sed potius id eâ de causâ effectui dabo, ut multorum millium, qui ægritudinibus variis affliguntur, salutis & utilitati consulatur: & totus Mundus metallorum transmutationem per abjectum Nitrum revera possibilem esse videat, credat, & fateatur. Quia verò in ejusmodi demonstratione, si Laboratorium tantum unius anni spacio frequentandum, & quotidie in elaborandum, & confectioes tot medicamentorum monstrandæ essent, maxima variorum medicamentorum copia in promptu futura à me ipso ad usum adhiberi non posset, nec etiam contra usum forent, si reposita nemini utilitatem parerent, venalia prostabant, & unicuique exiguo ac vili pretio

tio vendentur, ut in suum usum, necessitate ita postulante convertere queat. Ad hoc faciendum nulla nos avaritia impellit, ut nobis magnas divitias comparemus, sed tantum acquiramus, quod omnes necessariis materiis, carbonibus, vitris & aliis rebus sumptus necessario impendendi compensando sarciantur. Hoc igitur opere tam bono & laudabili non solum occulta Naturæ mysteria, in Dei honorem, toti Mundo patefient, sed etiam miseri ægri faciliè bona medicamenta consequentur, ac pristinam valetudinem recuperabunt: Imò haud pauci egeno utilissimo Nitri usu in transmutandis inferioribus metallis in meliora quietius & melius se sustentare poterunt. Ut autem totus Mundus videat, & animadvertat, quod non commodum aut lucrum proprium quærat, sed ex Christiana dilectione solum proximi emolumentum spectetur, in sequituræ tertiæ partis fine medicamenti cujusque precium adjungetur, ex quo facile unusquisque conjicere poterit, non lucrum aut commodum magnum, sed sumptuum duntaxat recuperationem hic spectari, cum nemo inveniatur, qui aliis docendis magnos sumptus impendens & laboris & sumptuum jacturam libenter facturus esset. Lubenti animo alios docere volo; Pecuniam addere, & jacturam facere nolo. Mundus ingens & spaciosus est: Ægrorum qui auxilio indigent, numerus magnus: Ideò hoc laboratorium publicum, Deo volente, toti Generi humano plurimum commodi afferre poterit, & etiam

etiam afferet. In hoc Laboratorio omnes Furni, & omnia instrumenta, quorum in scriptis meis editis mentionem feci, & imagines depictæ ob occasionis defectum addi non potuerunt, ut & eæ fornaces, eaque præla, & instrumenta, de quibus in 1. 2. 3. & 4. parte de Prosperitate Patriæ, Opere Vegetabili, aliisque scriptis meminimus, aut mentionem faciemus, oculis cernenda exhibebuntur, quod certè plurimis, qui à labore non abhorrebunt, in necessariis alimentis acquirendis maximo adjumento futurum erit.

Porrò omnia mea scripta hæctenus edita, cum hinc inde ab aliis me inscio admodum negligenter & vitiosè imprimantur, eadem correctæ, emendatæ, & figuris, quæ hæctenus defuerunt, ornata & aucta iterum in lucem edam: Quod artis amatores & studiosos celare nolui. Hisce alteram Pharmacopœæ meæ Spagyricæ partem claudam, & tertiam propediem subjungam, unice optans, ut meum hoc opus plurimorum ægrorum commodo & solatio inservire possit. AMEN.

F I N I S.

Morgan Lewis M.D.

~~1791~~

H

ONE HUNDRED AND FIFTY FIVE

THE HISTORY OF THE